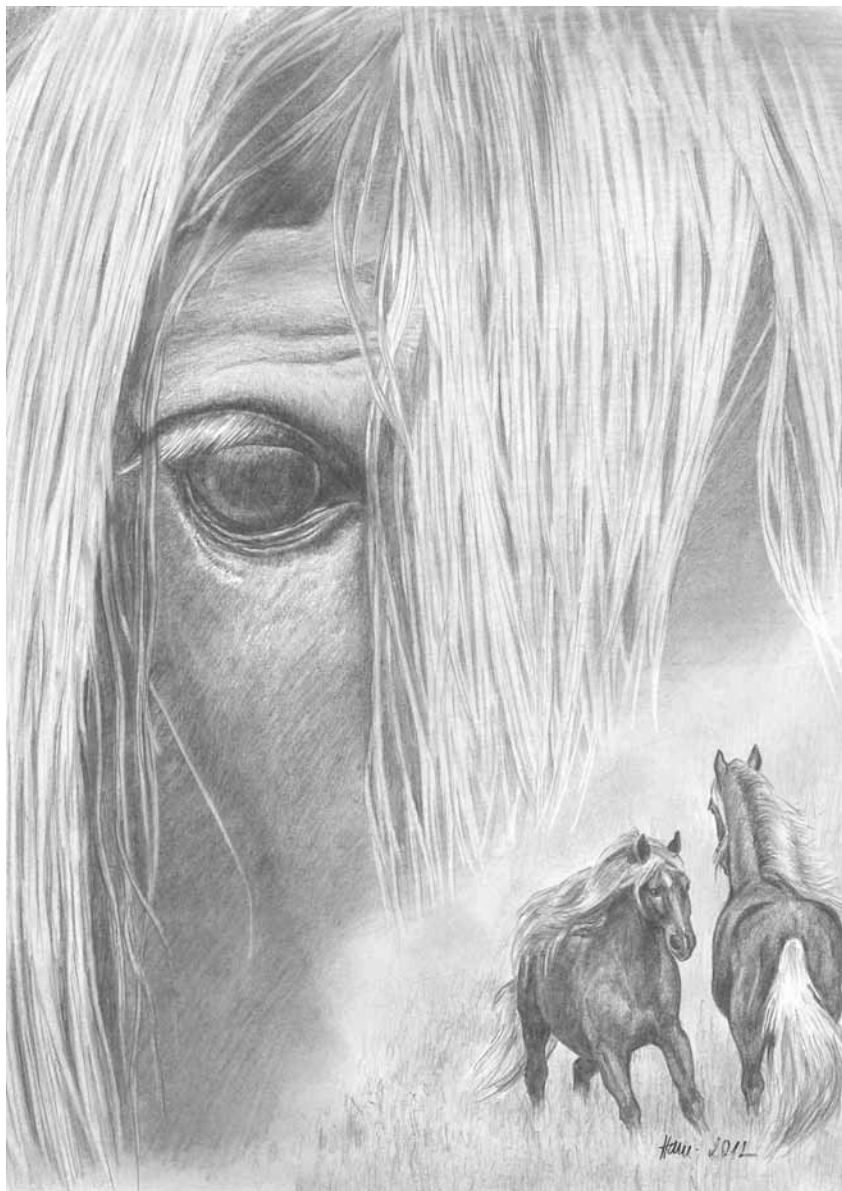

bulletin Střediska východočeských spisovatelů

číslo 33 ♦ ročník IX ♦ 2013

Ilustrace: Jitka Hamáčková – OČI KONĚ

ZA MARIÍ KUBÁTOVOU

Milosrdnost věku

Jan Dvořák

Zhruba před rokem jsme si tu připomněli šťastnou devadesátku spisovatelky Marie Kubátové – připadalo mi, že se vydala s odvahou a rozhodností zdolat „vysokohorskou“ túru k lidské stovce. Aspirovala na to obsáhnout jedním životem symbolické „historické“ století a poznat tak mnohá jeho skrytá zákoutí přímým pohledem. Nelítostná smrt jí dosáhnout tohoto mezníku nedopřála k lítosti nás všech, jako by se už nemohla dočkat příchodu nezapomenutelného a krásného člověka s otevřenou nůši bohatých vyprávěnek, bájí, pohádek, příběhů...

I když umdlávaly její fyzické síly, duševní energie neslábla. Marie Kubátová patřila k těm šťastným autorkám, jež do poslední chvíle pevně držely pero v ruce. Intenzita jejího uměleckého poselství nejen že neztrácela evokační sílu, ale naopak získávala navíc obdivuhodnou sevřenost, myšlenkovou hloubku a plastičnost vzpomínek. Jakkoli tedy zdaleka neudělala ještě pomyslnou tečku, můžeme přesto hovořit o uzavřeném díle, jehož šířka a mnohotvárnost nepřestává fascinovat. Je pevně spjata s konkrétním krkonošským prostorem, jemuž zůstala pisatelka celý život věrná a který vykreslila v řadě žánrových poloh – od sběratelských dokumentů k osobitě stylizovaným poudačkám, od téměř reportérsky laděných skic k románovým a novelistickým skladbám, mapujícím povahu života lidí v těchto oblastech. Vpravdě vzrušující je líčení jejích cest za pamětníky, kteří ji přesytili neopakovatelnými příběhy. Křehkou i drsnou epickou tkáň Kubátová věrně reprodukuje osobitým jazykem s nářečními prvky – ten jim dodává až magickou a básnickou výraznost a plasticitu. Úhrnem představují její spisy příklad moderní kroniky, která důkladná a „barevná“ záznam probíhajícího dění povyšuje do rovin symbolických podobenství.

Autorčiným skonem se zároveň uzavírá důležitá linie české folklórní prózy, která ke škodě věci není dosud plně zmapována ani doceněna. Svědčí o tom – mimo jiného – povrchní glosy, které připomněly její odchod a zmohly se víceméně pouze na nedůstojné drby o autorství známých krkonošských pohádek. Neprávem upadají v zapomenutí i tak výrazná díla, jakým je třeba lidsky hluboká *Legenda o Bílé paní* či baladický portrét moudré venkovanky *Matka kopce*.

Často si tyto i jiné knihy připomínám, rád se k nim vracím. Výrazné detaily, rozseté na stránkách jako vzácné koření, splývají se vzpomínkami na moudrou

Marie Kubátová

ženu, která odvažovala slova a bránila se vyslovování banalit nebo povrchních soudů. Je mi líto, že o ní – jako i o řadě dalších přátel – už bohužel musím mluvit v minulém čase.

„Venkovská zaměstnaná matka rodiny, povoláním krajánek po lékárnách krkonošského podhůří, výbavou šlapací boty, nákupní taška a hodinky, aby se stihlo, co den nadělil, a nic se nezmeškalo. Krajina mého života byla protkána bolavou a zranitelnou člověčinou a v lékařských předpisech, které mi probíhaly rukama, byly zašifrovány lidské osudy s kódy pro naději i beznaději. Když bylo vjemů a dotyků víc, než duše unese, psala jsem na okraji dne knížky.“

Takové úvodní vyznání napsala Marie Kubátová před časem ke svému fejetonu pro časopis Marianne:

KUDY VRÁTKA DO POHÁDKY

Bylo to toho dne, kdy u našich dveří zazvonil novinář s dotazem po paní doktorce Kubátové. Otvíral mu můj vnouček: „Pane, jestli vás bolí zuby, musíte o patro níž. Zuby spravuje moje maminka, paní doktorka Ubátová. Tady bydlí jen babička.“ Tak mi náš andersenovský chlapeček pověděl, kudy tam, kde se už nic a nikam nemusí, jen si užívat blaženství s vnoučky. Jenže ono má i to blažené období na rubu všítou podšívku, aby se člověku tu a tam připomnělo slzavé údolí. V kerkonošském jazyce by se řeklo ,žaludek juž tak nešrotuje, klouby předpovídají zlý počasí, pajšel je jako z cucků a člověk se cejtí jako z vinkle´. A tak jsem prožila přesmyk z jedné strany lékárenské táry na druhou, od expedienta mezi pacienty.

Vstup nebyl nevlídný. Sestřička s konejšivým úsměvem položila otázku, přejel-li si pacientka nadstandardní ubytování. Rozhodování vřdycky najde kibice, a přihlížející spolupacientka poradila: „Za co byste platila? V samotě na vás padá tesklivec a z televize si uženete leda žlučový kamínky.“ A tak jsem ulehla mezi lid, abych nabrala jeho moudrost.

Večerní vizita položila otázku, kdo si žádá prášky na noc, jestli uletělo spaní. Hlas lidu odpověděl: „Prospat si poslední možná hodiny života? To ne. Lepší bejt se svejma vzpomínkama.“ Když vizita odešla, řekla nám ta ženička už smířlivěji: „Každej chováme v paměti paměťový klubíčko a z toho si při nespaní promítáme na strop, koho bych ještě chtěla vidět a s kým si popovídat.“ Když špitální řád nastolil dobrou noc, taky jsem si promítala na strop a hledala pohádkového dědečka, jaký stál kdy u mých rozcestníků. Poprvé zasáhl na mém prvním studentském plese a řekl mému tanečníku: ‚Odvedte to děvče k mamince, Hitlerovo vojsko překročilo hranice.‘ Podruhé postrčil do dveří našeho domu mého milého

a vybral si jej jako tlumočnicka zlých zpráv: „Zavřeli vysoké školy a já nemohu domů. V Jilemnici závora do Krkonoš.“ Potřetí byl i škodolibý: když k nám přišel milý poprvé na oběd, zastínil dědek mé mamince oči vlčí mlhou tak, že zavařila švestkové knedlíky do polévky pro psy. Ale maminka se nedala: Je válka, knedlíky se opláchnou, ocukrujou a snědí, protože trhne sedmero hubených let a nic se nevyhodí. A na svatební cestě, dřív, než jsme stačili v hotelovém pokoji rozvinout svou romanci, zabušil ten výhybkář lidských osudů na dveře: „Ales heraus, hotel zabrán pro wehrmacht!“ Po válce jsem jej potkala na fakultě. Seděl v prověřkové komisi a radil, kudy dál: „Musela bys, soudružko, změnit úhel pohledu. Jsme totiž nikoli katedra filozofie přírodních věd, nýbrž ústav marx-leninismu.“ Chtěl mi asi pomoci, když položil otázku: „Děláš nějakou činnost?“ „Dělat činnost je něco jako dřevěný dřevo.“ Zbylo mně přemýšlet, odkud kam člověk touží a odkud kam musí či nemůže, aby si ještě uchoval svou tvář.

Bylo mi dusno. Vyšla jsem na chodbu a potkala bývalého pacienta. Taky o holi. „Chtěl bych si ještě poslechnout rehka. Mívá u nás na vikýři rok co rok hnízdo, tak bych rád uslyšel písničku, jestli se i letos vrátí.“ Pochválila jsem v té chvíli písničku: není jen zpovědnice, když si duše stýská. To je tvrz, kam se za námi výhybkář nedostane. Když jsem se vrátila na lůžko, spolupacientka si ještě promítala na strop. „Taky vás ten dědek polapil? Mužskej si myslí, že stodolu vobráťí na verchovatou lať. Ženská si takový furie nepřipouští, ví odkud kam musí. A taky ví, že život se může prožívat den po dni pěkně po kouskách. Aby byl každé kousek voňavej pro nos a chutnal na jazyku. To mám ještě v moci. Já byla, víte, kuchařka. Až přijdu domů, upeču našim štrúdl.“

Až mne doktoři propustí, taky upeču našim štrúdl. I když mi to slovo zní císařpánskými časy, je to relikv z dob, kdy měly maminky čas na lepší sousta, co může život dát, a čas nebyl nedostatkovým zbožím. Teď ho mám v babičkovském údělu přebytek. A tak pro své budoucí pravnoučky sprádám z nejjemnějších vláček pohádky. Mám na to glejt ještě z časů, kdy byly na všechno bumáčky, a mně přišel z rozhlasu dekret, že jsem byla prověřena pro oblast folkloru a pohádkové tvorby. Po kerkonosku by se řeklo: Jakápak sláva – takovejch poudaček našprachtaj strejci za groš pytel. A třeba se jim ještě všechno potřebný moudro nevysypalo z makovice.

NA SLOVÍČKO S MIROSLAVEM SKAČÁNIM

Miroslav Skačáni žije a pracuje v Jihlavě, píše prózu, vydal už šest knížek, jmenovitě: Bestie musí zemřít (Parola, 2004); Z druhého břehu (Madagaskar, 2005); Pomoc! Trpím depresí! (Parola, 2007); Vraždy ze závnsti (Parola, 2007). Kniha se stala námětem pro film; Prokletá knížata (2011); Poslední obět války (2012). Několik povídek publikoval i v Kruhu (poslední v č. 28 pod názvem Nejhlubší

projev lásky) a je samozřejmě členem Obce spisovatelů, Střediska východočeských spisovatelů, oblast Vysočina.

1. Vynechám obvyklou otázku „proč jste začal psát“, domnívám se, že to zákonitě vyplyne z Vašich odpovědí, ale zeptám se, do jaké míry ovlivňuje Vaše civilní profese lékař – psychiatr atmosféru Vašich knih?

Spojení mé profese a počátků mého psaní výrazně konverguje. Krátce před tím, než jsem začal psát svoji první knížku – „Bestie musí zemřít!“ (2004), jsem obědval se šéfredaktorem krajských novin v Jihlavě a mimo jiné jsme se dotýkali mé profese psychiatra. V rámci diskuse jsem konstatoval, že za léta praxe jsem slyšel od svých pacientů tolik zajímavých příběhů, že by to vydalo na knihu. Šéfredaktor se na mě upřeně podíval a řekl:

„Tak to zkuste napsat, určitě by to lidi zajímalo.“

Jeho slova mi zůstala v paměti a uvažoval jsem nad touto alternativou, ale pak jsem ji zavrhnul. Nepovažoval jsem za etické psát o svých pacientech, o jejich životních osudech a příbězích, ve kterých by se mohli poznat nebo je poznat jejich okolí. Kromě toho jsem do té doby mimo slohových prací na škole nic nenapsal a zdálo se mi nepředstavitelné, že bych ve svých 54 letech byl schopen napoprvé něco kloudného vytvořit. Ale abych splnil přání svého známého, téměř proti své vůli jsem se rozhodl napsat sice něco z mé praxe, ale o lidech, kteří už nejsou mezi námi a příběh, který se odehrál daleko odsud. A tak vznikla první z povídek mé první knihy, zabývající se válečným obdobím. Šéfredaktor si povídku přečetl, zalíbila se mu a řekl: „Napište ještě dvě takové povídky a vydáme to jako knihu.“

A tak se stalo. Lze konstatovat, že spojitost s mojí profesí se plně podílela na vzniku nejenom první z mých doposud vydaných knih, ale že u všech knížek jsem jí v hojné míře využíval. Své knižní postavy, fiktivní nebo pravé, prožívám stejně jako herec postavu na jevišti, identifikuji se s nimi a snažím se žít i do doby a prostředí, kde se děj odehrává. V tom mě potěšilo i konstatování pamětníků období protektorátu a života v tzv. Jihlavském jazykovém ostrově v souvislosti s doposud poslední vydanou knihou „Poslední oběť války“, kteří se vyjádřili v tom smyslu, že jsem velmi dobře vystihnul prostředí a atmosféru té doby.

2. Kolegy bude rozhodně zajímat nezvykle široký rejstřík námětů od současnosti až po středověk. Jste například patrně jediným autorem Střediska, který napsal historický román. Co takový román pro autora obnáší? Hodláte se i do budoucna zabývat podobnou a dozajista obtížnou tematikou?

Abych se zastavil u románu „Prokletá knížata“ – tento román měl u čtenářů zatím největší úspěch dle poměrně rychle prodaného nákladu 1000 kusů (byl zájem

Miroslav Skačáni

ze strany velkoobchodu i o další výtisky, ale z finančních důvodů jsem si nemohl dovolit vyjít vstříc jejich požadavkům). Historie byla od dětství mým koníčkem a za velmi důležité považuji naučit se ne letopočty, ale především je pochopit, pochopit i dobu, ve které se děj odehrává a taky myšlení lidí, které bylo v tom- kterém období – v uvedené knize přelom 1. a 2. tisíciletí – diametrálně odlišné než naše lidské hodnoty. I pohled na lidský život byl na úplně jiných úrovních, než je tomu dnes. Vzhledem k tomu, že česká historie mě od dětství velmi zajímala a za desítky let jsem si vytvořil o ní plastický obraz, dokázal jsem ten román psát řekl bych „z patra“ – stačilo několik záchytných historických bodů a děj se už pak odvíjel sám. Snažil jsem se držet historie tak úzce, jak to jenom bylo možné, aby to negativně neovlivňovalo na kvalitu děje knihy, a taky jsem se snažil vcítit do osobností hlavních postav, mezi kterými dominují polaritní historické postavy svatého Vojtěcha na straně jedné – mimořádně vzdělaný člověk, ale totálně špatný „manažer“ z dnešního úhlu pohledu, s nedostatkem psychologického přístupu k okolí, prosazujícího za každou cenu neprosaditelné. Jeho protipól – Boleslav III., snad nejprimitivnější hulvát na českém trůnu, hloupý, paranoidní, agresivní, vraždící na potkání, bez kousku vladařských schopností v době, která tvrdě vyžadovala absolutistický přístup k moci. Tragédie pro jeho samotného, jeho okolí i celý Český stát. Jaksí mimo všechny postavy v knize vystupuje postava Kochana, vůdce rodu Vršovců, člověka toužícího po moci a majetku na straně jedné, a současně významnou postavu v zachování a samostatnosti Českého státu na straně druhé. Kromě toho, abych nezapomněl, touto knihou jsem chtěl vyjádřit poděkování Českému národu, že mě přijal do svého lůna a byla mi zde vytvořena možnost spokojeně žít, vychovat děti, pracovat, a nakonec i psát.

Pokud jde o šířku rejstříku knih, snažím se vybírat témata aktuální, zajímavá nejenom v době, kdy se odehrály, nebo poplatné současné době, ale spíše taková, které mají šanci přinést zamýšlení lidem i po delší době od jejich vzniku. V tomto bodě si nejvíc vážím své druhé knihy „Z druhého břehu“, zachycující období socialismu v Československu z jiného úhlu pohledu, na jaký jsme zvyklí. Jsem pamětníkem té doby, hodně si pamatuji své vlastní myšlenky a jednání i z období dětství, co jsem zachytil v jejich prvních kapitolách. Takže multižánrovost vyplývá především z hlavní myšlenky, která je pro mě semínkem pro napsání knihy, a to semínko může být z jakéhokoli „stromu“ života či poznání, aby v mé mysli vzklíčilo a vytvořilo kořeny, díky kterým jsem schopen pak vytvořit děj dalšího románu. V případě uvedené knihy „Z druhého břehu“ to bylo povídání ženy, kterou měl coby Němku – 3-leté dítě – na přání okolních lidí zastřelit sovětský důstojník v květnu 1945. V případě „Vražd ze závisť“ je to samozřejmě případ „heparinového vraha“, v případě „Prokletých knížat“ výňatek z Kosmovy kroniky o zavraždění nevěrné ženy rodem Vršovců přímo na nádvoří Pražského nehradu, ale tehdy ještě hradiště, a tak dále. Co obnáší napsání takového románu?

Především jasnou koncepci, jak jsem se vyjádřil, záchytné body, o které je možné se opřít a pak už to jde samo, myšlenky se tvoří jako květy na stromech a stačí je jenom dát na papír, aby z toho byla kniha. Jestli se hodlám do budoucna zabývat podobnou tematikou? Jak jsem napsal, záleží od hlavní myšlenky, od které se celý děj odvíjí. Nezáleží na době, nebo jiných podobných faktorech. Je pravdou, že moje profese mě určitě ovlivňuje i při výběru témat, protože hledám za nimi něco, co má psychologické pozadí a to mi určitě sice usnadňuje moji práci, ale současně mě nutí dívat se na problém z větší hloubky, a to je zase mnohem náročnější než jenom něco povrchně popisovat.

3. Je opravdu pozoruhodné, že každá Vaše knížka je jiného žánru. Čím se bude zabývat další v pořadí, kterou chystáte? Můžete nám o ní něco prozradit?

V současné době pracuji na dalším románu, kterého pracovní název je „Popravte Bula! (nebo jej popravím sama)“. Snad komplikovaný název, ale v podstatě zachycující hlavní myšlenku knihy – otázku trestu smrti. Větší část děje se odehrává před cca 35 lety, kdy u nás ještě trest smrti existoval i realizoval se. Podstatou děje jsou právě psychologické postoje hlavních osob knihy, na jedné straně zastánci nejvyššího trestu, na druhé straně jeho odpůrci. Jako by hlavní postava – vrah – ustupovala do pozadí, a na základech jeho příběhu se odehrává imaginární boj o jeho život nebo smrt. Vystupuje zde nenávisť, láska, msta, i touha po spravedlnosti. Jedná se o skutečný příběh, samozřejmě románově upravený, ale s jádrem, které jsem měl možnost pozorovat coby v té době ještě mladý lékař a soudní znalec z odvětví psychiatrie. Měl jsem za svého života možnost z titulu soudního znalce se setkávat s vrahy a jinými kriminálníky a pozorovat jejich psychiku, prožívání, názory i postoje. Snad tato kniha své čtenáře zaujme, i když určitě není na ní nic veselého, spíše nutí čtenáře k zamyšlení.

Děkuji za odpovědi.

Milan Dušek.

- **Za někoho mluví činy, za někoho peníze, za někoho někdo jiný.**
- **Obsah láhve posoudíme bezprostředně po jejím otevření. S knihou je to složitější.**
- **Počítal, že se svou knihou udělá díru do světa. A nemýlil se, propadla!**

AFORISMY FRANTIŠKA UHRA

LUBOŠ HUML

OBJEVY

Byla objevena
Amerika
Golfský proud
a penicilín...

Stále hledáme
nejkratší cestu
od člověka
k člověku

SNĚŽENKY

VLADIMÍR SOKOL

„Hele, kytkal!“ řekl jsem si pro sebe, když jsem při pohledu z okna uviděl mezi ostrůvky sněhu, z urosané trávy, nesměle vykukovat bílý kvítek. „Tak, jaro už klepe na dveře. Jak se říká,“ pomyslel jsem si.

Být tu Alena, asi bych pro ni pár sněženek utrhl. Měla by určitě radost. Jenže Alena tu už nějakou dobu není.

Ač jsem se tomu bránil, před očima se mi znovu začaly promítat nedávno prožité události...

Chodili jsme spolu skoro rok. Téměř od složení maturity. Ona bydlela i studovala v Praze, já tam dojížděl několik málo kilometrů z jedné vedlejší obce. Žila už několik let sama. Rodiče jí zemřeli při autohavárii.

Po ukončení školy nebylo lehké, ani pro jednoho z nás, sehnat místo. Ale na druhou stranu nám to poskytlo spoustu volného času, abychom mohli být spolu. Na „pracáku“ jsme se také poprvé uviděli. Alenu nebylo možné přehlédnout. Dlouhovlasá blondýna, navíc s fantastickou postavou, přitahovala zraky veškeré mužské populace všude, kam vstoupila. Ještě dlouho po našem seznámení jsem se v duchu divil, čím jsem ji zaujal já. Nejsem žádný šereda, ale také ne filmový krasavec. Prostě úplně normální kluk. Když jsem tu otázku nadhodil před Alenou poprvé, zasmála se a odpověděla: „Už moje babička říkávala, že mužský, který je jen o trochu hezčí než čert, je krasavec. A u chlapa má prý ženská hledat jiné hodnoty. Ne pěkný vzhled. Jaké, to ti zatím neprozradím. Čas ukáže, nakolik je splňuješ!“

Hodil jsem tedy problém vlastní přitažlivosti za hlavu a nechal událostem volný průběh.

Nadcházející teplé letní dny byly ideální pro výlety na motorce, kterou jsem za maturitní vysvědčení dostal od rodičů. Jezdívají jsme na koupaliště, prohlídky památek i na diskotéky nebo jen tak, do přírody. Vzpomínám si na ty šťastné chvíle, kdy se Alenina hřívá rozprostírala na zeleném koberci trávy a já přišel s náručí lučních květin a pokoušel se je neuměle vplétat do té zlaté záplavy. Pak mě zpravidla se smíchem objala a uvěznila opálenými pažemi, obrátila pod sebe a na obličej se mi snášely květy...

První půlrok našeho vztahu nezkalil ani nejmenší mráček. Zkrátka téměř knižní ideální známost.

Pak však Alena, díky svému vzhledu, dostala nabídku od jedné reklamní agentury. Zářila štěstím, když mi tu novinu sdělovala. Já byl ale v rozpacích. V duchu jsem si představoval řadu fotoreportérských vlčáků, kteří ji svlékají nejdříve očima a pak i skutečně.

Když uviděla můj výraz, zasmála se a řekla: „Neboj, ty blázinku! To není žádné porno! Ani akty. Budu přece fotit reklamu na domácí spotřebiče! Ale je to přece jen nějaký začátek. Třeba si mě všimne někdo z modelingu. Kdoví?“

„Jo. Nebo z Lea, eventuelně z Extáze!“ zabrblal jsem polohlasně.

Slyšela mě a zamračila se. „Jdi, ty žárlivče! Snad už mě znáš natolik, že víš, že bych se k něčemu takovému nepropůjčila! Nebo mi nevěříš?“ zeptala se takovým tónem, že jsem raději už mlčel.

Uvědomil jsem si vlastní chybu, ale mráček na nebi našeho vztahu tu už byl.

Alena pak byla několik dnů zaneprázdněna focením reklamy. Když se znovu objevila, svítila jí celá tvář jako sluníčko. Dostala několik dalších nabídek, dokonce se snad naskýtala možnost pracovat i v zahraničí. Seděli jsme u nás v obýváku a ona nadšeně vykládala o prožitých událostech a lidech, které poznala. Já ale poslouchal jen tak, na půl ucha.

Přál jsem jí úspěch, to ano. I když sám jsem ještě pořád žádné místo neměl, ovšem zákeřně ve mně hlodal červík nedůvěry. Zdálo se mi, jako bych ji trochu ztrácel.

Navenek jsem nedal nic znát, ale asi něco vycítila, ženské mají na takové věci zvláštní instinkt, protože se zeptala: „Ty z toho zrovna velkou radost nemáš, vid?“

„Já nevím, Alčo! Já skutečně nevím,“ odpověděl jsem po pravdě.

Zvedla se: „Víš co? Přejď za mnou, až si to trochu srovnáš v hlavě! Ale řeknu ti rovnou, bezdůvodná žárlivost nepatří k těm vlastnostem, který by můj kluk měl mít!“

A odešla na autobus. Ani jsem se neodvážil jí nabídnout, že ji domů odvezu.

Přebíral jsem si to pak v hlavě celý večer. Dodnes vlastně nevím, čeho jsem se bál víc. Jestli toho, že podlehne svodům peněz a začne fotit nějaké porno? Nebo, že se dá zlákat na fiktivní práci v zahraničí a skončí někde v nevěstinci? Či jenom toho, že ji sbalí nějaký úspěšný reklamní podnikatel?

Tyhle a ještě další myšlenky mi prolétávaly hlavou a přes dávná moudrá rčení jsem ráno nebyl moudřejší. Tak uběhlo několik dnů, než přišel ten rozhodující.

Chystal jsem se na obvyklou návštěvu pracáku, když mě něco osvítilo a já si řekl: „Co blbneš? Nemáš žádný důvod té holce nevěřit! Zatím ti k tomu nedala nejmenší záminku. Ber tedy situaci, jaká je! Třeba se to všechno může v budoucnu změnit, ale nyní se k tobě Alena chová férově, tak se tak chovej i ty a ne jako žárlivý idiot!“

Nastartoval jsem motorku a vyrazil směrem na Prahu s tím, že jakmile to vyřídím na úradě, zajedu hned za Alenou a pokud bude doma, vynasnažím se zalátat tu trhlinu v našem vztahu. Kdyby mi to proudící vzduch dovolil, asi bych se v sedle motocyklu rozezpíval. Nedočkavě jsem přidal plyn a řítil se tisíckrát projetou cestou k matičce našich měst.

Bohužel, nepočítal jsem s mokrým listím na kraji silnice v jedné ze zatáček. Ječení guma a skřípění plechu bylo načas to poslední, co jsem stačil zaregistrovat.

Dalším vjemem byla až zdravotní sestřička, která mě pleskala po tváři, abych se probral z narkózy. Ta mi také sdělila, jaké mám štěstí, že jsem havárii vůbec přežil.

Lékaři mě dávali dohromady dost dlouho a navštívit mne byli zatím jen rodiče. Od nich jsem se také posléze dozvěděl, že Alena kamsi odjela, aniž dostala zprávu o mé havárii. To byl důsledek několika nešťastných okolností. Bezprostředně po nehodě měli rodiče jiné starosti a potom možná chvíli váhali, protože věděli o naší roztržce. Když konečně chtěli Alenu o všem uvědomit, byla už pryč. Tím pádem mě první dopis od ní zastihl ještě v nemocnici. Byl z Itálie, kde měla nafotit nějaké snímky do našich i zahraničních kalendářů. Žádné hambatiny, ale já věděl, že tím, že jsem k ní tehdy nedojel, je stejně všechno ztraceno. Náš vztah se už nikdy nedá navázat tam, kde ho osudné události přetrhly a kterým jsem ovšem hodně napomohl.

Probírám se dalšími dopisy, které od Aleny přišly a na něž jsem nikdy neodpověděl. Mačkám v ruce obálku a pak ji odhazuji na zem. Leží tam na koberci, podobná bílému květu.

Připomnělo mi to sněženku za oknem. Není jich v trávníku víc?

Přisunuji své kolečkové křeslo blíž k oknu, abych lépe viděl ven. Nahýbám se, jak mi to jen necitlivá spodní část těla dovoluje.

„Hele, další kytka!“

- **Poezie ztrácí na sdělnosti, proto ztrácí čtenáře.**
- **O špatných knihách se nepíše, je jich příliš mnoho.**
- **Nasadila všechny páky, aby svého milence rozvedla. Potom žila s jeho bývalou ženou.**

AFORISMY FRANTIŠKA UHRA

JAN KRATOCHVÍL

Jarní večer

Stmívání rozlilo svou vůni

na čela stromů a koberce trav

Člověk se šíří do vesmíru
svou touhou a svou láskou

Oblaka jsou plna příslibů
a dech nekonečných prostorů
klade pečeť na tvé rty
aby srdce mohlo snáze pochopit
krásku odpoutání

Mlžné ráno nad řekou

Slunce se rozbilo o mlhu

Šedavé přítomí obejmulo hladinu
Stará bříza vzdorovitě pokývala hlavou
když ranní vánek rozverně sfouknul z jejího listí
krůpěje rosy

A já
osamělý poutník
neubráníl jsem se dotekům krásy

5. 6. 2013

STŘÍPEK PO STŘÍPKU

LUCIE HROCHOVÁ

Od nepaměti ukazují jenom pravdu. Niv víc, nic míň. A teď takovýhle úkol!
Co je to za renovace? Co je to za nové pošetilé směry? Jací novátoři si usmysleli
ukládat poctivým pracovníkům nesplnitelná zadání?

To máte tak, nedávno přede mě předstoupil jeden stařík a místo toho, aby se
díval na svůj odraz, který jsem mu nastavilo, promluvil na mě:

„Rozhlédni se po tom kousku světa, který ukazuješ. Rozhlédni se pořádně, vychutnej si každíčký detail. Uvědom si krásu toho, co vidíš. A pak se podívej dovnitř do sebe a řekni si: Jsem krásné!“

Poslechlo jsem jej a opravdu! Teprve když jsem se skutečně podívalo, vidělo jsem prasklinku na protější zdi pokoje. Vypadala jako klikací se řeka pramenící z ničeho a ústící nikam, jako pukající zem, z níž se každou chvíli vyvalí láva. Byla krásná.

Všimlo jsem si, jak lustr, díky tomu že je jedna z jeho třech žárovek prasklá, kreslí na strop svoji září andělská křídla. Ta zhaslá žárovka zase připomínala vypoulené oko, které vidí skrz na skrz dalekými horizonty. Všechny tři žárovky byly krásné.

Bylo jsem nadšené. Dychtilo jsem po tom splnit i druhou část stařkova zadání.

Podívalo jsem se dovnitř sebe. Vidělo jsem sklo s hladkým povrchem, které celou svoji existenci pilně odráželo světlo. Věrně konalo svoji práci a nikdy nikoho neodmítlo, ač se kolikrát setkalo s nevděkem.

Chtělo jsem říct, že jsem... však víte. Chtělo jsem říct to, co mi poradil stařec, ale nešlo to. Ta slova nešla ven.

Dokážu říct, že se mám rádo. Proč taky ne? Neudělalo jsem nic, zač bych se mělo stydět. Žije se mi dobře. Jsem rádo na světě a mám se rádo už jenom za to, že tady jsem. Mám se rádo!

Ale říct o sobě... však víte? Zatracený starče, jak bych mohlo takhle lhát, když jsem zvyklé ukazovat pravdu! Jak bych mohlo použít slovo „krásné“ a „jsem“ v jedné větě, když se na mě lidé dívají s pokřivenými ústy?

Už s prvním ranním paprskem začíná ten podivný koloběh nelibosti. Člověk přede mě předstoupí a sotva si protře oči, už se mě ptá: „Jak to zase vypadáš?“ Snaží se narovnat si vlasy, které mu rozverně trčí do všech světových stran a mračí se na mě.

Večer zase přicházejí ženy. Zatímco do mě hledí, hledí svůj obličej bílým čímsi. Čím déle přede mnou stojí, tím víc je bílé cosi barevné, jejich tvář bledší a výraz otrávenější. Loučí se se mnou větou: „To jsi to zase dopadla!“

Jak bych si o sobě mohlo myslet, že jsem krásné, když jsem to samo od nikoho neslyšelo? Jak, když mi to nikdo předtím neřekl? Co, ty chytráku, starče, teď se ukaž! Co bys mi poradil?

Stařec na sebe nenechal dlouho čekat. Ukázal se.

„Jak by si o tobě mohl někdo myslet, že jsi krásné, když si to ty samo nemyslíš?“ oplatil mi otázku otázkou. „Opravdu ve svou krásu nevěříš? Zkus ji vidět ve střípkách,“ usmál se na mě a zmizel.

Chtělo jsem to zkusit. Poslechlo jsem ho.

Líbí se mi můj rám. Je z bronzu. Je hladký a čistý. Mám krásný rám! Můj rám je krásný! Ano, to říci jde!

Také se mi líbí to, že jsem rovné, perfektně ploché. Mám krásný tvar. Můj tvar je krásný.

Jsem... Já jsem... Dokážu to říct celé? Nebude se mi místnost smát, že jsem namyšlená? Co když si místnost bude myslet něco jiného? Co když to místnost vidí jinak a já tedy vyřknu nepravdu?

„Ach, ty hlupáčku,“ ozval se někde uvnitř mne staříkův hlas. „Copak to, že si jsi vědomé své krásy, je namyšlenost? Už i tebe se dotkla poblázněnost doby? Může být pravda namyšlená? Může být niterný pocit nepravdivý? Podívej se na člověka, který se v tobě vzhlíží. Když se cítí smutný, vidíš to na něm. Když se cítí veselý, také se to na jeho vzhledu podepíše. Když se ty budeš cítit krásné, tvá místnost uvidí tvou krásu. Nikde nic lživého, nic marnivého, jen pravda.“ A staříkův hlas opět utichl.

Opřelo jsem se o zeď, abych v ní ucítilo oporu a zašeptalo jsem: Jsem krásná.

Střípek po střípku a nastavíme světu hezčí tvář.

A teď i já, abych pozvedla sebevědomí svého zrcadla a vložila sklíčko do mozaiky, bezostyšně říkám, jsem krásná!

EVA ČERNOŠOVÁ

Ještě se směješ
prvním bílým vlasům
- a vráskám
- beztak ze smíchu -
a říkáš si,
že
přece počká...

Honzovi

Jak voda
z potoka
objímá
oblázky,
miluj mě
Nečekej,
až jednou...
Neptej se,
proč asi
najdi mě!

... A NAMALOVALA JSEM RÁNO

HANA KŘIVÁNKOVÁ

Ráno rychlé a lehce přidušené postelovým a snídaňovým shonem, který se nám dávno stal jménem pro výpravu za našimi denními studii a zaměstnáními. Doba, kdy se slunko sice teprve probouzí, ale je naprosto při všech silách, je

všemocné – však i na mne několik jeho paprsků vykouklo přes tmavé závěsy, kterými si každou noc přibarvuji tmu. A ti rošťáci mě hned nato vytahali za paty zpod dučen. Naštvaně jsem na ně mžourala ještě drahnou chvíli, nespěchala jsem toho dne nijak zvláště – můj princ se za mnou na parooři vydá až za dlouhý čas, který mohu využít ke svým vstávacím rituálům, a tedy se za ním mohu vydat až za docela dlouho. Času spousta. Doširoka jsem otevřela okno pro čisté ranní nadýchnutí – ulice se opět koupala ve své šerošedi a sem tam po sobě nechala projít nějakého loudajícího se školáka či naopak spěchatele za prací.

Toho dne mi snídaně tak chutná, za jakou ji mívám skoro denně, však někdy se na ni příliš necítím. Ještě pořád, jako celou zimu, drobenkové pečivo, vydatné neznamená zábavné – i jídlo může někdy docela dobře nudit. Jídám ho už od doby, co se do loňského roku přikradl pošmourný podzim, nesnědla jsem jich určitě ani půl pekárny a hele – ono bude léto. Spořádala jsem koláčky, jak jinak, co nejrychleji, abych se pro dnešek bezpožitkovým rituálem dlouho nezdržovala a měla čas svoje další, rozhodně o akci bohatší. Vklouzla jsem za nimi do koupelny, vydala jsem se za ranní hygienou.

Naše koupelna se vyjímečně obrovským oknem, samozřejmě nesituovaným do té šedivé ulice, jako to vedle mého gauče. Okno s výhledem do zahrady, jež není ani tak plná květin a keřů, jako jabloní. Rodina, do které jsem se narodila, patří k odvěkým milovníkům oněch plodů, které by pro ně patrně znamenaly stejné pokušení jako pro matičku Evu, jenže to našťestí nehrozí – jablek budeme letos mít zase habaděj a nemusíme se ostýchat či nechat přemlouvat k tomu, abychom se do nich s chutí zakousli.

Už ve chvíli, co jsem do koupelny jenom vstoupila, jako kouzlem mne přešly veškeré myšlenky na to, kam jsem asi včera položila zubní pastu s kartáčkem, či jaký tvar dám dneska svým vlasům. Totiž, oproti světlu, světlu slunečnímu, světlu posvátnému, jaké se vedralo oknem dále a celou místnost v sobě jako Noe Zemi utopilo, se najednou i myšlenky na studia, rodinu, vůbec všechny starosti zdály jako smítečko prachu. Maličký, náhle snadno smazatelný stínek na našich sice zcivilizovaných (a někdy až moc) dušinkách, které ještě nezapomněly dýchat vůni rozkvetlých vlčích máků u silničních cest – být to má být z aut. A kdyby opravdu chtěly, a to není pranic složitého a nečekaného – jistě by je vymalovaly do té nejryzejší rudé a svěží zelené, jaká nám zkrátka vždycky vyčaruje pohodu a klid. Pak také zacinkal jakýsi zvoneček – nebo jsem si to tak představila – a shon se zastavil. Aby také ne, když to zrovna šalinka přivezla na brněnské vlakové nádraží mého nejmilejšího, který za mnou odtěd již bude dál spěchat po kolejích... A za to přece žádné snahy o zrychlení času, které se nám stejně nikdy nepovede, nestojí – láska o čas škemrá.

Vyskočila jsem na okraj vany a rukou se opřela o okenní parapet a držela jsem se, co mohla, abych byla neuklouzla. Lesklé závěsy jsem odhrnovala, jako bych

byla psem, co vyhrabává kosti z hlíny – a zůstala ohromena, jako bych přišla na svět podruhé. Ta nádhera! Ten obraz snad od všech mých milovaných krajinářů dohromady, kteří se jeden po druhém něžně pipalí a hýčkali každé to letní jablíčko, barvami karmínu, odstíny zelené a mnoha, mnoha žlutěmi. Pak mu přidali arabskou gumou lákavý lesk a mat, a to jen pro mě a pro moje dnešní ráno, abych si coby druhou snídani dala místo pečiva šťavnaté a zdravé, tělo probouzející ovoce. Jak je to krásné – můj dům snad prošel nějakou podivuhodnou červí dírou, nachází se na rozhraní dvou zcela odlišných dimenzí – polovička jeho je bledou ulicí a k tomu, abych se střetla s těmi nejsytějšími barvami brzkého léta, mi stačí jenom přejít chodbu od toalety ke koupelně!

A což teprve stromy, nositelé, jacísi rodielé zprvu voňavých, roztomilých kvítků a posléze, po dlouhém a těžkém procesu pak kulatoučkých – tak nějak rozmile nesymetrických, nepravidelných malvic – vždyť mohou být dokonalé i bez pravidelných a přesných měr, i když to ty kvítečky vlastně skoro mají. Tak se to tudíž tedy vyrovnává, aha. Jsou sytě zelené, lesknou se jim lístky, jako by zrovna přšelo, a když se jich stovky – tolik jich na zahradě určitě napočítám – dají dohromady s větříkem, poklidné šumění, tiché a někdy naopak příjemně přehlušivé ten ostatní rachot, byste nikdy nemohli ničím zaplatit. Také já jsem se rozhodla této dostupné služby a zadarmo využít, nejdříve ještě dlouho, dlouho u okna koupelny, v tichu a příhodné samotě a brzy nato jsem se pod ně i s šálkem své ranní kávičky spokojeně posadila. Tak jsem vlastně změnila svoje obvyklé ráno, obohatila je příjemným zážitkem pod stromy, v neobvykle chvályhodné ranní teplotě a dlouho, dlouho jsem si tu změnu k lepšímu ještě pěkně vychutnávala. Tak mě napadá, nemusí být každý malířem, umělcem vůbec nijakým – chvíle života se dají povznést na skutečně vysoký, téměř či zcela úplně dokonalý level i při úplně normálních věcech, které si ani odmyslet neumíme. Já jsem si takhle vymalovala svoje šedivé ráno do opravdové pestrosti a skutečně si sebe dovolím za malířku považovat – i kdyby to mělo být jen pro ten jediný den. Pocity se ve vzpomínkách vracejí, a to i ty spokojené, jež často přebijí ty opačné a také jinak nepříjemné. Když je v tu chvíli prožijeme skutečně silně a uvědomíme si, tak, tohle je přesně ta situace, do níž bychom se myšlenkami chtěli ještě milionkrát vracet.

Káva v mém hrnku co nevidět vymizela, snad jsem dala okusit i těm stromům, co dávají světu tak důležitou krásu a zastaví nás ve spěchu. Víím, je to jenom normální espresso – ale co můžeme nabídnout paní Přírodě, když je proti ní a jejím dílům cokoli jen jako prázdná dlaň? Ale, možná jsem si tu kávičku díky té nádherné a zatím stále jarní zahrádce úplně zapoměla vychutnávat a vědomí ke mě promlouvalo slovy, že den příjemně začal a rozhodně bude mít i takové pokračování. Vždyť už za pár pouhých chvil si ho budu moci užívat s tím, do koho jsem se kdysi dávno zamilovala a trvá to, až do onoho krásného dneška. A přijede, už brzo, brzo. Ale do té doby, hm... Tak co ještě jedna káva?

MIROSLAV KUBÍČEK

mezi stromy

nad stromy
nestižné nebe
daleko přetéká
chvění listů
z hnízd vylétají ptáci
první pršky paprsků
první kapanky kapek
závrty svěravého světla

mezi stromy
uzavřené přítmi
růst kořenů skřípe
dřevo lehce chrastí
dny kradmo kratší
obrůstají mechovím
zapadající hvězdy
třou se v rosolné rose

mezi stromy
jako mezi lidmi
jen žádné zdi
štěrbinami světla
kořeny jistí růst
záření z vrtivých vrcholů
znova a znova
přitahuje pád i vzlet

(20. 11. 2012)

Střechy

(Z cyklu *Připustné asymetrie*)

LUKÁŠ VAVREČKA

Město, to jsou střechy v podvečer. Od Moraváku po Žabovřesky a na Královo pole se táhnou sdrátované plošné výhledy, stanoviště milenců a zatrhnutých koček. Jsou stavěné ku shlížení. Tam dolů, kde by z hydrantů zalévali rozžhavenou

vozovku, kdyby „tam dole“ bylo Los Angeles. Kdyby místo secesních balkónů svítily neonové poutače motelů a zakouřených putyk.

Milenci, kterým se ztěžka dýchá, když pomyslí na bílá trička dlouhovlasých dívek, ti milenci tam obcházejí za setmění a shlížejí, osamělí jako jeřáby pod Petrovem.

Tak dlouho jsem si přála je vidět, až se jako jeden z jeřábů odkudsi zjevil Adam, noční tvor, a drápy zvrásňoval vyhráté asfaltové plochy, když v podkroví to zhoustlo, snad že vzduch byl v červenci suchý, plný drolících se zdí a prolomených podlah. Vylézal po žebřících, za deště se vystavoval a obcoval tam se mnou, která jsem tam nebyla. Dál to šlo jak na houpačce, ale vždycky... vždycky jsem s ním utíkala celá říčná, bláhová. V pátek mě vzal do Metra, když vernisáž skončila, to s ním přišla Klára a v přítmí se pak vlnila, jako to tak někdy děláme, s rukama nad hlavou, pružné, demonstrujeme svá těla, když nikdo z nás se neslyší.

Dvě tři vodky na každého a zase do té vřavy. Adam tehdy tančil se mnou, ale nestíhal se ohlížet. Vypytával se, jestli se mi Klára líbí a já jen pokrčila rameny, ale u příštího panáku jsme ocucávaly, jako by nám bylo patnáct. A najednou to bylo jasné, prostě protože. A taky že jsem už dlouho neměla holku a to se Adamovi hodilo. S Martinem to poslední dobou šlo od desíti k pěti. Hlídal si mě a nějaký holky do toho by ho přiváděly k šílenství už jen proto, že on sám by si na ně netroufl, anebo by mu nedaly. Zkrátka zahořknul a Adama – toho střídavě nenáviděl nebo opomíjel s okázalou lhostejností. Té noci jsem mu zase utekla. Poněvadž Klára byla tady a poněvadž byla pěkná a rozpustilá a vůbec... Musela být dobrý kvítko, když ještě byla v pubertě, s chlapama to uměla a dávala jim přesně tolik, aby se nemohli nabažít.

A ještě jedno kolo u baru, kde jsme se marně pokoušely uvést Adama do rozpaků. Zatímco dvě ženy se s mužem baví na téma milostné zcela otevřeně, dva muži se mohou bavit se ženou výhradně v žertovných náznacích, nadsázkách a konverzačních opisech prozaické skutečnosti těla. S mým mužem to v Adamově společnosti nebylo jiné a Martin si při těch hovorech představoval neurčité tělo ideální milenký, jak to dělávají ženatí nebo ti, kteří nemají cíl své touhy na dohled. Naproti tomu Adam promlouval o příraznosti jakési klasické melodie, kterou by si pouštěl při souloži, a při tom líčení si představoval mne, celou vyválenou a v příkrývkách. Taky jsem nás tam viděla a bylo mi horko.

Odvlekla jsem Kláru na parket a tam jsem ji div nesvlíkla. A přitom bych mohla, Adam by si nestěžoval, pokud bych si před ním nedělala náskok, a Klára navíc nebyla ten případ.

Později v noci jsme seděly vedle sebe na posteli, dotýkaly se koleny, ne, vystavovaly jsme ten dotek, zády se opíraly o plakát o Audrey Hepburn a já jsem věděla, že si nás představuje. Spolu. A pak taky to probuzení mezi dívkou a ženou s tělem dívky. Jako by poslouchal nějaký Beethovenův kousek. Možná to poslední vzepjetí,

hrdé i hněvivé, monumentální i odpuštěníplné zúčtování, tu prokletou devátou symfonií, která promění brněnský pokoj na vídeňský apartmán anebo útěk do Výmaru, klasicismus a secesi klečící na obnažených kolenou sladkých milostnic.

Později jsem se optala Kláry, jestli by si už konečně mohla svlíknout kalhotky. To Adam právě odcházel na střechu, protože mu bylo horko a protože věděl, že on ji může mít, kdy chce, zatímco já jsem se načekala a vlhla jsem jak blázen, ještě než se uráčila. Zbytek už byla beletrie.

JANA BEDNÁŘOVÁ

samá voda

byl to ostrov
přestože
kam až oko dohlédne
samá souš
a vývrať
i s kořeny

a láska
jak cosi nadoraz
nataženého
co dotiká

křičí
jak psi a hvězdy

samá voda

mezi prsty

k podzimu
stmívá se
zle
je mnohem horší
ještě můžem

orechy rozmáčknot
jen tak
mezi prsty
a probolet se
k lásce

kdysi
zkrvavená
zmizela

O TOUZE ZBOHATNOUT

MARIE UNGRÁDOVÁ

To tenkrát za starých časů se lidské ručičky musely něco pilně napracovat, aby nějaký ten penízek na přilepšení domů přinesly! Odměňována byla jen poctivá tvrdá práce, na venkově často hlavně něčím k jídlu a až teprve pak drobnými mincemi. Někteří pracanti vzali zavděk i obnošenými kusy oblečení, jen aby už nechodili tak nastydlí, špinaví a odraní. Záleželo na tom, co měl kdo nasmlouváno a jak byl zaměstnavatel uznalý.

Ale na svůj opravdový svátek a odpočinek si museli obyčejní nádeníci a děvečky někdy i skoro rok počkat. Leckde totiž bylo zvykem, že hlavní výplata se na selských gruntech a statcích vydávala až v den svatého Martina (11. listopadu). Přicházelo totiž chladno, mrazíky a sníh (svatý Martin na bílém koni jezdí). Práce na statku už bylo málo a zima se zeptala, co si kdo nahospodařil v létě. V zimě se měl každý postarat zejména o sebe a svou rodinu a nebýt u cizích na obtíž. Teprve teď tedy mohla většina služebnictva odjet na nějaký čas domů. Lidé se těšili, že navštíví své příbuzné a prožijí krásné Vánoce.

A dělat učedníka u nějakého řemeslníka? To bylo často o pohlavcích a o hladu! Ale kluk, který to vydržel, se v dílně něco naučil a měl aspoň naději. Jako tovaryš už na tom byl určitě lépe. Mistr jej více uznával a hlavně potřeboval. Jenže co je to za život, když jste pořád závislí na libovůli a rozmarech někoho jiného?

Není tedy divu, že se mnoho rodin chtělo z chudých závislých poměrů jednou provždy vymanit. Jenom vědět jak! Lidé se vždycky navzájem pozorují a porovnávají se svým okolím. Za svými sousedy nechce nikdo zaostávat, nejlepší je mít vždycky o něco víc, než je obvyklé, a zabezpečit se na horší časy! Když má soused jen chalupu, králíky a zahrádku, ten odvedle chce statek a při něm krav, ovčí, polí a lesů dvakrát víc.

O tom, jak zbohatnout, se ve školách neučilo – ti skutečně bohatí si svá tajemství většinou nechávali pro sebe. Však některá ta náhlá bohatství i skrzevá hrdelní zločin a hanebnou intriku získána byla! Chlubit se dalo snad jen čistým nesporným dědictvím anebo výhodným sňatkem, uzavřeným pro krásu, dobrotu a dobrý původ nevěsty. U muže hrálo velkou roli bohatství, moc a funkce. Drtívá, vše válčující dynamická podnikavost (tak jak ji známe dneska), byla teprve v počátcích a ovládalo ji jen několik významných jedinců.

Ti ostatní prostě byli nuceni se na práci nechat pouze najímat. Tak si pro útěchu po večerech vyprávěli o tom, jak se kdy komu nějakým štěstím nebo šikovností podařilo z bídy alespoň na čas vysvobodit. Každou takovouhle historku zobraceli skrz naskrz, hledajíce v ní pro sebe návod a užitek. Vhodné bylo se i o přízeň nebes vroucně pomodlit, vždyť soch, kostelů a kapliček bylo na venkově vždycky dostatek. Stačilo jen vybrat toho správného svatého.

Ve Vamberku měli především svatého Prokopa, svatou Barboru a svatého Antonína. Ne, že by každý prosebník vždycky pečlivě zkoumal, jakých oborů lidské činnosti jsou Prokop, Barbora a Antonín nebeskými patrony. Stačilo, když jednou továrníkovic služka Vendula svatému Prokopovi na podstavec svíčku přilepila a večer už třeštila radostí, že vyhrála v lotynce: konečně se může vdát! Ráno byl svatý Prokop olepen takovou spoustou dalších prosebných svíček, že farář musel nařídít hořící knoty zhasnout. Hrozilo, že socha pod nánosem vosku vzplane. A stejně se vyskytl nějaký filuta, který si zbylé svíčky večer potají odnesl domů, snad aby je nemusel kupovat.

Ženské se rozčílily: „Ale to pěkné není, okrádat svatého!“ A každá hospodyně šla pro jistotu hned spočítat i všechny své husy, slepice a králíky, neboť tito bezbranní tvorové bohužel ani svatozář nemají a jsou snadno přenosní za účelem konzumace neznámo kde. Naštěstí zmizely jenom ty svíčky.

I tak se lidé naštváli a v jejich představách pak čerti v pekle dotyčného zlodějčka borovicovou smůlou až na samotné dno kotle přilepí. Žár v topeništi budou zvyšovat ještě těmi zmizelými svíčkami, přičemž je známo, že ukradená svíčka hoří pod kotlem v pekle tisíc let, násobeno množstvím. Jen takový trest je přiměřený!

VĚRA KOPECKÁ

MILENEC VEČER

Ještě jsem otevřela dveře
Vešel večer
s hvězdami na prstenech
Namaloval kolem jasmínu
do trávy bílý kruh
z něhož se jako ze džbánu
lila vůně
Klikatým stehem
vyšívaly světlušky
temný plášť zahrady
Milenec večer
usínal na mém rameni

(ze sbírky Broumovsko – můj adoptivní domov)

JENOM SE MIHLA

Jenom se mihla ve dveřích
V místnosti zůstal plachý stín
Vyrchala jako přízrak
Vznášela se
mámivá vůně
slast oné chvíle

Jenom se mihla
aby se stala stínem
němým průvodcem dní
A vůně pozvolna
mizela s ní

Jenom pár slov
Nadechnutí objetí
A jako motýl
jako výkřik
zmizela v síti dní

BYL KRÁSNEJ

EVA NEMÉTHOVÁ

Byl krásnej. Působil zajímavě. Dali jsme si první rande.
V restauraci vypil několik piv, já několik coca-col.
„Můžu tě doprovodit?“
„Musíš. Bála bych se.“

U domu v předpůlnoční noci jsme se začali líbat. A byl to hořák. Cítila jsem jeho šílené vzrušení, i svoje. Být v soukromí, bylo by to jasný.

„Jdem k tobě nahoru,“ řekl.

„Ne. Spí mi tam dcera.“

„Nevadí, budeme potichu,“ opáčil.

Nebudeme, bylo mi jasné. Neměla jsem chlapa skoro rok. Chvíli jsem uvažovala o sklepních kójích... tak strašně bych ho chtěla! Spontánně, jako divoška! „Ne!“ řekla jsem důrazně a odstrčila ho. Hned na prvním rande -, co by si o mně pomyslel?

Poslední polibek, útěk k výtahu.

Po ročním soužití se zase (jako často) lehce opil a řekl:

„Byla's mi někdy nevěrná?“

„Blázníš? A co ty?“

„Jednou. Hned ten první večer. Šel jsem na nádraží a vyspal se s cikánkou. Byl jsem nadřzenej jak pes!“

PETR MUSÍLEK

O MATOUČÍCH CESTÁCH

Kdo hledá najde
Ne však
kde nic není
Tak v spleti slepých cest
jdou cesty do nikam
kde v zmatku bloudí

ve stejně
věčných oklikách

Jen chvíli klidu
hvězdu na obloze
přehlednou mapu
lana bez sítí
I báseň někdy
napíšeme v próze
a někdy
se i uchytí

PAMĚŤ ŘEKY

Přijdou lidé k řece a uvidí příležitost
Zde bude hráz
Zde odchýlíme tok
Zde postavíme most
a této straně odebereme
mrtvé rameno

Po čase přijdou jiní lidé a řeknou:
Všechno je špatně
Není spravedlivé
aby se jedněm voda přiblížila
a jiným vzdálila
aby z břehu na břeh bylo blíže
jinde než tady

Nejspíš začnou i pátrat
kdo za to může
aby posléze
znásilnili řeku po svém.

A je to stále dokola
Jakoby nevěděli, že jednou
přijde velká voda
smete pěnu otázek i odpovědí
a vyhloubí vlastní koryto

TEXTY

FRANTIŠEK UHER

Floridou

Fiktusovi fiščí fialovým fordem fantastickou Floridou. Fagotista Fiktus, fantasta, filmuje, fotografuje fosilní fasády Flamenga, fádni fregaty, flegmatickou Fiktusovou, floridskou flóru, fešné Floriďanky.

Farma, familiární farmář. Fádni filipika. Frejčíka Fiktusová flirtuje. Fiškus Fiktus filosofuje: Floridou fofrem!

Jednonohý jelen

Jistá jičínská jirchářka, jarmarečnice Jolana J., jela jarním jetelištěm. Jedouc jarním jetelištěm, jedla. Jedla jedno jablko, jeden jogurt, ještě jahody, jalová jídla, jakosti jen jednoduché. Jak jedouc jetelištěm jedla, jetelem jednonohý.

Jelen.

Jeden.

Jihnoucí Jolana jednala jistě, jednonohého jednoduše jala. Jelen ječel. Jakostně. Jasnozřivě. Jako ječí jámou jařma jatí. Jenomže – jakýpak jelen, jelimánci! Jádro jevu je jiné, junonská Jolana jala jednonohého jičínského jinocha Josefa Jelena juniora.

Jejda!

Rybniční romance

Rákosnatým rybníkem rusovláska Rusalka. Rákosnatou rejdou rackové, ropuchy rachotí. Rybáci, rákosníci, rorýsi. Rusalka ruší. Rozumí, rmutná rousá roucho rosou, rdesnem, rozmarýnou. Rybničnatým revírem ryčně rámusí rozhrkaný renault. Romeo: Ramenatý rentgenolog Rudolf. Rozevlátá rusovláska Rusalka reflexivně radostně repetí. Rozvleklá rozkošná romance, rychlý ranní rozchod. Rudolf renaultem, rozcuchaná Rusalka rákosím.

Rybářská rotunda, ryčný rub romantiky: represálie! Rázný rodič rybář radikálně – rákoskou.

(ubohá rusalko bledá)

Mateřidouška

Meditace. Milá mušle melancholických memoárových myšlenek. Mizející marnost. Mateřidoušková mez, modřanská modř a malebné mléčné mraky, metodická mateřština, mnohovrstevná milost moudrostí.

Most mezi mnohým, most mezi mnohými.

Maminka.

Slyšet sníh

Sníh. Smetanový sníh. Sametový sníh. Studený sníh. Skosené stráně. Soumrak sotva spadlý. Stará stodola, slehlé suché seno. Slábne světlo, strmí stíny. Slabý sten. Snad sýček, snad sněžná sova. Sněžením saně, setkání souseda se sousedem. Sporá skýva, slanina, sýr, slivovice. Sotva se snesou sypká slova, soused sousedu slušné sbohem. Stopy snadno smazávané sněhem. Suverénní soumrak sílí. Syrový svárlivý smutek, statutární stesk.

Schoulený sám sedí, sám.

Slyšet sníh.

Vysočina

Vivat Vysočina! Vzácna, vetknutá, vzdorovitá, věrozvěstná. Vysočina věnem věrným. Varhany věkovitých velikánů. Vyhlídky, výspy, vývraty, výmoly, výtluky. Vřesoviště vábí výletníky. Vratič vedle vyšlapaných vycházkových vábniček. Vitální výletníci vykračují vstříc vrškům. Vlaky vezou vrbinami vyprázdňené vagóny.

Vonný vzduch. Volavky. Větrík vytváří vlnky. Vidět vydry; volně vodou.

Vání. Vášnivě violy, violoncella. Vlahé vanilkové večery.

(Vtíravá vlčí varianta: Vánice, vichřice!)

Veskrze věkovitá Vysočina. Vždy vykročíme vstříc velebnosti.

JANA WIENEROVÁ

Ani sebedelší den – ani sebedelší noc

Ani sebedelší den se neubrání tmě

Sevrnou se stěny domů

Tahle doba vybírá zrno z plev

a semílá

Sevři v dlaních

svůj doutnající knot

a trvej

Ani sebedelší noc se neubrání dni

Jen otevřít oči světlu

ať vstoupí do tvého domu

a koná

Otevři dlaně

a rozdávej dary

shůry dané

Obraz

Sluneční prsty v harfě lesa
větrné prsty ve strunách stromů
zářivé noty v partituře větví
střemhlav kanoucí zlaté plátky
Jeseň až k patám obnažená
halí svůj stud do závojų mlh

PŘEDSTAVUJEME NOVÉ ČLENY STŘEDISKA

JITKA HAMÁČKOVÁ – autorka ilustrace Oči koně v úvodu
Kruhu 33

Narodila se v Ústí nad Labem. Od dětství měla zálibu v kreslení a modelování, v její tvorbě se odrážela láska ke zvířatům. Pod vedením paní učitelky L. Randové absolvovala soukromé hodiny u akademického malíře Koláře a Smetany. Proseděla hodiny v ZOO v Ústí nad Labem, kde ji vedl výtvarník. Láska ke zvířatům nakonec zvítězila při volbě povolání, absolvovala Střední veterinární školu v Hradci Králové. Pokračovala v malování, docházela do kurzu kreslení k akademickému malíři B. Suchému v Pardubicích. Po dlouhé přestávce se znovu začala věnovat své zálibě. Její obrázky mají v oblíbě milovníci zvířat doma i v zahraničí. Doma absolvovala několik výstav: Zaječice, v Galerii veterinární kliniky v Pardubicích, „Svět koní“ na Pardubickém závodisti, „Den koní Kinských“ v Chlumci nad Cidlinou. Dále se neprezentuje, kreslí pro radost a případné zájemce. V loňském roce vydala kalendář Oči koní 2012.

Jitka Hamáčková byla přijata do výtvarné sekce Střediska východočeských spisovatelů.

PŘEMYSL KREJČÍK

uvědomit si pocit cele

je zhola nemožné
tak jak ho chceš popsat
slovy?
víra v sebe je vrchol naivity -
i bublinky ze sklenice pochopí
že jsou vzduchem

ležím na louce mezi

hotelem a supermarketem

stromy mě něžně berou do svých
pařátů
schovávají mě před infekcí panelových
zrůd majestátně prorůstajících
nebem

začalo krásné jaro
v ošklivém
městě

Přemysl Krejčík se narodil roku 1991 a nyní žije převážně v Poděbradech. Je studentem Historicko-literárních studií na Univerzitě Pardubice. Kromě prózy a poezie se věnuje také psaní scénářů ke krátkometrážním filmům (např. film režiséra a scénáristy Jakuba Obluka Outsider, nebo jeho vlastní autorský film Zatčení, na kterém spolupracoval se stejným režisérem, dostupný na youtube.

com/zatcení). Dále píše texty pro svou electro rockovou kapelu Cosmic Crew, se kterou nyní (po řadě demosnímků a debutovém albu Čas z roku 2009) připravuje druhou desku.

FRANTIŠEK FORMÁNEK

Konverzace s životem

život mi zaklepal na dveře
a já mu řekl, ať jde dál
nakonec jsme ale stejně
šli sedět do parku
pít levný lahváče
a kecat o ženských
hlavně o tý jeho, o smrti
pořád to s ní táhne, protože
protiklady se prý přitahují
a občas se
alespoň na chvíli
spojí
co se jim ale může narodit?
apatie, smrt v životě?
neřešili jsme to
pili jsme pivo
a smáli se minulosti
která se docela nepatrně
plížila kolem nás

Františku Formánkovi je 24 let a bydlí v Holetíně. Psaním básní a povídek se ustavičně snaží oddálit úplné zešílení, a zatím se mu to daří. V minulosti publikoval na internetu a také v časopisu Life on Campus, kde se objevila jedna z jeho povídek. Získal několik čestných uznání na literárních soutěžích (například Hořovice Václava Hraběte či Literární soutěž Františka Halase) a třetí místo v soutěži Literární Vysočina. Do konce tohoto roku by rád vydal sbírku básní.

LIBUŠE ŠINDLEROVÁ

Ooo

Tolik jsi toho chtěla
a zbylo tak málo
tak málo že skoro nic
upředla vidiny mlžného těla
to by tak hrálo
chce se mi říct

Bojuješ za ně za chiméry
jak rytíř
bez bázně boží
tomu by rozuměl možná Saint-Exupéry
necítíš
jak levným jsou zbožím

Snění je zbytečnost
jak voda v kolenou
upíří říje
vítězí skutečnost
pokus se vzpomenout
jak se žije

(Ze sbírky Genius loci ve mně aneb Zvěrokruhy)

Poznámka redakce: Jde o rukopisné sbírky.

vůně oliv

ze zkázy věků se člověk nepoučí
stále je nevděčný stále nedočkavý
a dělá si co se mu zachce
písek a vítr co tady skučí
příběhy nikdy nevypráví
těm kdo jsou zvyklí žít lehce

hrdě a zavile dívá se zřícenina
tam dolů na směšné hemžení
a taky opovržlivě
a osud lidský k ní nahoru vzlíná
a šplhá se uličkou ve stráni
a je cítit po olivě

stojíš tu v potichlém zamyšlení
a prachem jsi jenom budoucím
tolikrát už jsi se mylil
jestlipak víš že nic většího není
než když si ještě po rocích
vybavíš tuhletu chvíli

(Ze sbírky Vyplování aneb Cesta na jih)

Mám-li se vůbec pokusit nastínit sama sebe a představit se veřejnosti, musím především předeslat, že sama sebe překvapuji přinejmenším stejně, jako překvapuji ostatní. I to mé psaní se ke mně přihrnulo jako velká voda ve chvíli, kdy jsem se s odřenými ušima protahovala příslovečnými přivírajícími se dveřmi. Doslova mě popadlo za límec a přilepilo k počítači na dlouhých sedm let.

Mám pro to takovou vizi – obrovské trychtýře zabodnuté do hlav vyvolených, jimiž se line nekonečná inspirace takové síly, že jsme proti ní prakticky bezmocní, a můžeme mluvit o štěstí, zachytíme-li alespoň to nejdůležitější (a je jedno, sáhne-li po štěstí či peru nebo po hudebním nástroji).

Právě tak vznikla velká většina mých básniček i próz. A jen já vím, které to jsou, neboť velmi často autor taky podvádí a píše, aniž by vyčkal správné chvíle. Nicméně i to je nutkání, kterému se těžko odolává, protože přestat pracovat by také mohlo znamenat přestat navždycky. A tak jsme nepokorní a čekat se nám nechce, a i v tom jsme lidé se vším všudy, ne?

Ve snaze uchopit své počínání nějak srozumitelně hrozně by se mi líbilo použít třeba výrazu Paula Coelho „bojovník světla“. Někdo jiný by použil slov věčný nespokojenec a buřič, ač jim vlastně chybí plnohodnotné přechýlení do rodu ženského. A spousta lidí by dobromyslně i zlomyslně zkonstatovala, že jsem prostě střelená.

Asi ano, vzhledem ke koktejlu, ze kterého jsem namíchána od samého počátku. Vezměme v potaz například hormony... k tomu příznačný odstup pozorovatele smíšený s prokletím maximalismu... kritický duch se sebestřednou přecitlivělostí... romantické založení s křídly věčného snílka... A taky láska k vlastní mateřtině se strachem, že věkem nebo leností lze pozbyt slovní zásoby i prosté schopnosti se kloudně vyjádřit. A já se potřebuji vyjadřovat k sobě samé i k našemu světu a přispět tak svou troškou do lidského mlýna... Jestli mi rozumíte – nenechat se ležet ladem.

A tak vlastně není důležité, kolik let jsem věnovala kariéře učitelky. Ostatně její konec jsem popsala ve fejetonku „Jak jsem přestala být krávou“. Není důležité, jakou roli v mém životě hrály právě sny, a zejména ty uskutečněné... Není důležité, jak se zrovna cítím nebo čím se zabývám...

Důležité jsou mé knížky. To je něco, co tu zůstává, někdy vysmívané, někdy chválené, něco, co mě třeba přežije. A to nejen díky slovům, ale i obrázkům mého manžela, které jsou zasněné a něžné a zamyšlené a krásné. I jemu chci poděkovat a svým nemnohým čtenářům, že mě drží po celý ten čas, kdy se moje tvorba klube na svět pouze cestou „samizdatu“.

Pořád si myslím, že doba nemůže být špatná, dokud má své malíře a básníky a pěvce...

ALŽBĚTA HUBÁLKOVÁ

ZLATÍČKA

Nyní už NAŠE malé štěňátko bylo úžasně roztomilé. Mělo hnědou jemnou srst, holé růžovoučké břicho a krásná tmavá očka. Černé linky, vytvořené ze záhybů volné kůže, mne totálně dojímalý. Kolem očí a na čele tak věrohodně připomínaly lidské vrásky. Na slabých zadních nožičkách se jen tak tak udrželo, občas padlo na zadeček. Andělka se tomu hihňala a honem to běžela vyštěbetat mamince. Vyzvonila i to, že se na linu objevila loužička, velká jako myslivecký knoflík.

„Žalobnice, taky ses počůrávala, když jsi byla ještě mimino,“ utrhla jsem se na ni. Došla jsem do koupelny pro hadru a nepatrný prohřešek setřela.

„Tentokrát se to pejskovi promine,“ řekla maminka, která se u sporáku zabývala přípravou večere, „ale to je pro vás prvořadý úkol, naučit ho vykonávat potřebu

venku... A co jméno, jak se vlastně bude jmenovat?“ ohlédlá se a upřela na mne tázavý pohled.

„Ty brdo, jak jsem mohla zapomenout!“ plácla jsem se do čela. Fakt mě mrzelo, že jsem na něco tak důležitého nepřišla sama. Vybrat psí jméno nebylo tak jednoduché, jak se na první pohled zdálo. Některá jména se nelíbila mně, o jiných soudila mamča, že se k jezevčíkovi nehodí. „Ale je to jen můj názor, rozhodněte si to samy,“ podotkla šetrně.

Po chvíli soustředěného přemýšlení jsem dostala nápad. A hned jsem se s ním svěřila Andulce. „Hele, poslouchej... tvoje, moje i mamínčino jméno začíná písmenem A. Co kdyby jméno našeho pejska začínalo taky písmenem A?“

„No jo... třeba Andulek,“ plácla hloupě malá žabka. Otočila jsem oči vzhůru. Měla jsem stejnedna chutí plácnout ji, ale vzhledem k jejímu věku jsem to vzdala. Jen jsem na ni zavrčela jako podrážděný pes, že je cáklá a že tomu rozumí jako koza petrželi, což ji ale ani maličko, co by se za nehet vešlo, neurazilo. Uvažovala jsem nahlas. „Co kdyby se jmenoval Alfík, Alfíček?“

„To je skjelý, bude to Alfíček a basta!“ vykřikla Andulka radostně a zatleskala ručkama.

„Já se snad picnu,“ zaúpěla jsem, ale hned jsem se dala do smíchu. Naše Andulka je totiž odbornice na přebrepty. Je tak dokonale nesoustředěná, že jí u některých slov uniká význam souzvučných písmen a ona si je, lážo plážo, domyslí nebo přehodí podle svého. Někdy z toho vznikají úžasný ptákoviny a máme se čemu smát. Maminka měla zpočátku obavy, jestli Andulka netrpí nedoslýchavostí. Ale po důkladném vyšetření ji ušní lékař ujistil, že má sluch naprosto v pořádku, že je zkrátka více živá, temperamentní a rozržitá, to že se u dětí této kategorie stává. Celá naše rodina je přesvědčená, že z toho Andulka vyroste. Já si o tom myslím své, a jsem na to fakt extra zvědavá.

Při úklidu po večeři jsme se přely, kde bude Alfíček spát.

„Přece v kočárku místo panenky, a dáme mu tam hračku, aby mu nebylo smutno,“ brebentila Andulka, poskakujíc při tom jako jojo. Brala svůj nápad jako hotovou věc.

„A co takhle dudlík a pemprsky?“ ušklíbla jsem se a dělala si před ní na čele kolečko. Někdy mě vážně vytočí ty její ztřeštěné holčičí nápady. Tentokrát se sestřička urazila; že jsem oškliváka a že mi za to nepomůže s nádobím. Jako kdybych se jí o to prosila!

Upustila na zem utěrku a nafučená se uhnízдила na gauči. Vzápětí běžela utěrku zvednout, hodila mi ji na hlavu a odkráčela zase trucovat. Přibatolilo se k ní štěňátko a bez váhání se vyčůralo těsně u její bačkorky. Andulka byla na tyto věci háklivá; natahovala moldánky, kdežto já se chechtala, že si Alfíček její nožičku spletl s patníkem.

„Ale nepovídej, právě naopak, dal Andulce najevo svoje přátelství,“ vložila se mezi nás maminka a zpražila mne káravým pohledem.

„Za takové přátelství pěkně děkuju,“ zamumlala jsem s nakyslým úsměvem za mamčou, když odcházela do komory. Vrátila se s kartounovou krabicí. Otfela ji, vystlala flanelovým hadříkem a podala mi ji se slovy: „To by mohlo tomu maňáskovi stačit, co říkáš?“

Tím bylo rozhodnuto, že já, jako starší, se budu o štěňátko starat.

„A na noc si ho vezmeš k sobě do pokoje. Chtěla jsi ho, starej se!“

Křepčila jsem po kuchyni jako hříbě, které vypustili ze stáje do výběhu. Jásala jsem, že bude Alfíček spinkat se mnou.

„Moment,“ zarazila se maminka, „doufám, že nemyslíš v posteli. To tedy rozhodně ne, chraň tě ruka Páně.“

„Jasně, mamčo, to by mě ani ve snu nenapadlo,“ obhajovala jsem se dotčeně. Když jsem si pak nesla do svého pokojíku miloučké štěňátko, měla jsem pocit, že jsem v devátém nebi. Už jsem se nemohla dočkat, až maminka s Andulkou odejdou a já s ním zůstanu sama.

„Nemysli si, zpočátku to nebude žádný med,“ upozornila mě maminka a měla pravdu. Po krátkém pomazlení s malým psím tvorečkem jsem zhasla lampičku a zavřela oči, abych se oddala spánku. Neoddala. Štěňátko v pelišku začalo kňučet. Tklivě a vytrvale kníkalo, dokud jsem nerozsvítila. Vzala jsem si ho k sobě na příkrývku, hladila ho a konejšila: „neboj se, zlatíčko, tady ti nikdo neublíží.“

Když se zklidnil a zavíral očka, opatrně jsem jej uložila zpět do pelišku. Rychle jsem zaplula pod deku, ale po chvíli, jakmile jsem světlo zhasla, psi naříkání se opakovalo znovu. Po čtvrtém rozsvícení lampičky a domlouvání, jsem si už v zoufalství přetáhla příkrývku přes hlavu. Nebylo to nic platné. Při tak srdcervoucím nářku by neusnul ani ten neotrlejší dřevorubec. Začala jsem závidět mamince i sestřičce jejich klidný, ničím nerušený spánek v ložnici. Šíleně už ospalá, posunula jsem krabicí blíž k posteli, otočila se na bok a spustila paži do psiho pelišku. Štěňátko ztichlo a přitisklo se k mé ruce. Moje maličký štěstíčko, byla moje poslední myšlenka a pak už mě obestřel hluboký spánek.

Ráno jsem se nestačila divit. Štěňátko spalo pod pokrývkou, stulené u mých nohou. Dojalo mne to a vůbec jsem nechápala, jak se ke mně dostalo.

Alžběta Hubálková žije v Orličkách, v malé vsi pod Suchým vrchem, kde od roku 1978 vede obecní kroniku. Touha psát tak nějak vyplynula z jejího dost krkolomného života, ale už ve škole měla ve velké oblibě český jazyk, čtení a literaturu, knihy ji přitahovaly. Psaní se postupně stalo její zálibou, snad i jakousi posedlostí. Chvilé, které mohla svému koníčku věnovat, pokládala za nejkrásnější a nejšťastnější. Začátečnickými krůčky byly příspěvky do novin a časopisů. Psala prosté lidské příběhy.

V roce 1980 jí vyšla v Praze v ilustrovaném sešitu Panorama pohádka. V roce 2004 vydala publikaci Psanci, kterou napsala ze vzpomínek své maminky. V Kruhu 25 byl otisknut příběh s názvem Otisk života bezejmenné. V letošním roce vyšla ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí knížka pro děti Zlatička.

Bulletin Střediska východočeských spisovatelů Kruh se jí dostal do rukou náhodou asi před dvěma lety a hned si ho oblíbila. Jeho obsah je zajímavý, poučný, pro ni inspirující. Proto požádala o členství v Klubu Střediska. Nepochybuje, že zprávy o kulturní činnosti v kraji a příspěvky „ostržilých“ autorů ji vnitřně obohatí a jistě i seznámení se zajímavými lidmi přinese hezké zážitky a nejednu zkušenost.

PŘEMYSL KREJČÍK

Otevřela se dvířka našich klecí	každý návrat je malou
a my je naplnili	smrtí
znovu	
- transformace z úpících	cestou se loučím s přáteli
obětí bachaře	z hlubin života za okny zbyl jen
	ptačí zpěv
pláčeme nad vlastní minulostí	
s krví na	na čtverečních metrech
rukou	pokoje
	hrobové ticho.
páni tvorstva!	těším se na další inkarnaci
páni tvorstva!	zatímco po stěnách lezou
páni tvorstva!	démoni
	a Moloch ještě z práce nepřišel

Přemysl Krejčík se narodil roku 1991 a nyní žije v převážně v Poděbradech. Je studentem Historicko-literárních studií na Univerzitě Pardubice. Kromě prózy a poezie se věnuje také psaní scénářů ke krátkometrážním filmům (např. film režiséra a scenáristy Jakuba Obluka Outsider, nebo jeho vlastní autorský film Zatčení, na kterém spolupracoval se stejným režisérem, dostupný na youtube.com/zatceni). Dále píše texty pro svou electro rockovou kapelu Cosmic Crew, se kterou nyní (po řadě demosnímků a debutovém albu Čas z roku 2009) připravuje druhou desku.

APLIKACE PRO DVA MOBILY

Když otevíral pozdě odpoledne dveře jejich bytu, nečekal by ani v hloubi duše, co ho doma čeká. Dopisu na stole si všiml ode dveří. Svítíl na modrém ubrusu jako varovné znamení. Přišel blíže ke stolu a chvíli se na dopis díval. Násilím odvrátil zrak a potlačil touhu roztrhnout tu neposkvrněnou, zářivě bílou obálku. Neměl tam ležet. Věděl ale, že ten dopis tam položil někdo právě proto.

Začal pomalu a soustředěně provádět všechny rituály, které dělal vždy, když přicházel domů. Převlékal se, pečlivě složil a pověsil oblečení, ve kterém přišel. Upravil se před zrcadlem, aby jeho domácí oděv působil čistě a dokonale, pročísl si vlasy. Pořád při tom přecházel okolo stolu, ale vždy si dával pozor, aby jeho zrak na dopis nepadl. Uvařil si kávu. Sedl si ke stolu a přemýšlel, co objevení obálky pro něj znamená.

Na byt ještě pořád myslel jako na „jejich“, i když už víc než dva roky byl jen jeho. Bylo to ohavné dějství. Během několika vteřin mu hlavou proletělo vše, co se přede dvěma lety událo.

Když otevíral pozdě odpoledne dveře jejich bytu, nečekal by ani v hloubi duše, co ho doma čeká. Dopisu na stole si všiml ode dveří. Svítíl na modrém ubrusu jako varovné znamení. Zvědavě po něm sáhl. Nedočkávě roztrhl obálku. Vypadl složený dopisní papír, na něm několik krátkých vět. Četl je a měl pocit, že ho někdo brutálně mlátí rovnou do obličeje. Odložil list, v tváři celý rudý, nemohl popadnout dech. Něco se v něm lámalo, věty drtily celý jeho dosavadní život. Příliš mu nepomáhalo ani pomyšlení, že je to celé jeho chyba, jeho nepozornost a podcenění faktoru hloupých náhod. Exploze manželských problémů jsou iniciovány maličkostmi - nevyřazenou smskou, zbloudilou emailovou zprávou nebo nesmazanou historií internetového prohlížeče. Muselo se to stát zrovna jemu, který si zakládal na každém detailu. Musel sice připustit, že jeho žena v dopise používá oslovení „ty prase“ právem, ale pomalu se mu dařilo svou zlost směřovat na ni. Potřeboval ji odvrátit od sebe, najít záminku, zdůvodnit si, že on není tím špatným. Dostával se do varu. Už to nebyl on, ze kterého bylo ženě na zvracení. To ona rozbíjela jejich dokonalý domov, nutila ho, aby se odstěhoval. Hlavou se mu mihla představa jeho ženy s jiným mužem. Vybavily se mu podrobnosti se všemi obscénními detaily a bylo mu, jako kdyby ten cizí hnusný chlap souložil přímo s ním. Cítil se v pasti a nemohl s tím nic dělat. Z několika vět dopisu poznal, že se jeho žena rozhodla situaci řešit nekompromisně. Nechtěl volit mezi dobrovolným odchodem z bytu a tahanicemi po soudech. A s tím, co má žena teď v ruce, moc šancí neměl.

„Svině,“ ulevil si. Alespoň trochu jí vrátil to prase. Horečně přemýšlel, všechny varianty ale vedly zpět do jednoho bodu. Za chvíli poznal, že se jeho myšlenky točí ve smyčce. Nenašel žádný důvod, proč by ji neměl zabít.

Vztek náhle zmizel, vrátila se mu schopnost racionálního uvažování. Když se rozhodl, všechno z něj spadlo, před sebou měl zadání problému a teď jej řešil. Jeho žena už nebyla svině, vlastně už ani jeho žena. Stal se z ní objekt, předmět plánování. Sbalil si několik věcí na cestu, čisté prádlo, dvě košile, vše naházal do tašky. Dal si pozor, aby nezapomněl její dopis. Vytukal krátkou smsku: „Jedu na služebku, ozvu se.“ Hlavně nezmatkovat. Zkontroloval peněženku, měl ve zvyku s sebou nosit pár desítek tisíc, budou se hodit. Udělal několik zastávek, na každé něco koupil. Malý notebook, mobil, simku v trafice, v jiné prodejně druhý mobil a zase v jiné trafice další simku. Do města, ve kterém si domluvil práci, to obvykle trvalo dvě hodiny. Jel ostře, nějakou minutu tím ušetřil. Nechtěl zbytečně riskovat, i když měl pořád otevřená zadní vrátka. Cestou si v hlavě několikrát přehrál svůj plán, testoval ho, najde-li v něm nějaké trhliny. Nebyl dokonalý, potřeboval pořádný kus štěstí. Adrenalin vyplavovaný pocitem nebezpečí mu dodával sílu, miloval řešení obtížných problémů.

Ubytoval se v hotelu, auto zaparkoval ve vedlejší ulici. Naprogramovat krátkou aplikaci pro dva mobily mu nezabralo ani hodinu. Přeložil ji, překopíroval na koupený notebook. Připojil k němu svůj a nový telefon. Další mobil strčil do kapsy, aby ho nezapomněl. Pečlivě smazal a přepsal zdrojový program. Ještě jednou pohledem přešel hotelový pokoj, snažil se myslet na každý detail. Vyklouzl na ulici tak, aby ho žena na recepci nezahlédla. Nepředpokládal, že by si někdo zapamatoval jeho nenápadnou postavu. Za chvíli byl na cestě zpátky domů, počítače v hotelovém pokoji předstíraly jeho přítomnost. Ten jeho se proháněl po internetu, malý notás přeposílal sms zprávy.

Spoléhal se na její zvyky. Teď by měla být na hodině aerobiku. V oknech se nesvítilo, zdálo se, že mu štěstí pořád přeje. Potichu vklouzl do bytu, nemusel rozsvěcet, znal každý detail jejich společného domova. Domova, který mu hodlala ukrást. Zbývalo už jen trpělivě čekat.

Uměl být trpělivý. Vyšetřování zmizení jeho ženy se nekonečně táhlo, nezdálo se však, že by probíhalo příliš pečlivě. Rutinně porovnali zprávy z jeho mobilu se záznamy operátora, vyslyšali sousedy, spolupracovníky, zaměstnance hotelu, žádné výsledky to neneslo. Signál ženina mobilu se ztratil večer blízko domu, žádné výběry kartou. Slehla se po ní zem. Doslova, napadlo ho občas škodolibě.

Teď seděl u stolu a smířoval se s tím, že je načase dopis otevřít. Dozví se, od koho je. Začne uvažovat nad řešením, vždy nějaké existuje. Je to výzva, kterou hodlá přijmout. Nedočkávě roztrhl obálku. Vypadl složený dopisní papír. Byl úplně prázdný.

Jiří Lojín se narodil v Ostravě, ale už čtrnáct let bydlí s rodinou nedaleko Pardubic. Literatura ho zajímá téměř celý život, přestože je jeho vzdělání technické, vystudoval mikroelektroniku na VUT v Brně a technika ho živí i nadále. V posledních letech je autorem recenzí a rozhovorů pro různá internetová i tištěná periodika, nejčastěji pro magazín www.vaseliteratura.cz, kde zastává pozici zástupce šéfredaktorky. Nedávno vyšla kniha *Zdánlivé maličkosti*, kterou napsal s Janem Kameníčkem.

OSOBNOSTI LITERATURY Z MINULOSTI

Trutnovské společenské centrum UFFO nese jméno spisovatele DANIELA UFFO HORN

Spisovatel Daniel Uffo Horn se narodil 19. května 1817 v Trutnově, kde také zemřel 23. května 1860. Jde o současníka a na pražské Univerzitě Karlově spolužáka K. J. Erbena, Karla Sabiny, J. V. Friče, K. H. Máchy a dalších „mužů roku 1848“. I později se stýkal s předními představiteli české politiky např. s F. L. Riegerem, Cyrilem Kampelíkem, Pavlem Aloisem Klarem a dalšími, byl zakládajícím členem Německo-polského klubu v Praze, čímž si získal i častou policejní pozornost. Jinak v Praze a Vídni vystudovaný právník, novinář, i za hranicemi Čech známý a oceňovaný lyrik, prozaik a dramatik.

Uffo Horn nás přitahuje i pro tento region neobvyklým jménem. Záhadná a svým způsobem i často neidentifikovatelná je Hornova pouť životem, poznamenaná dobovými ideály, přebujelou romantikou, střetem a stálým prolínáním odcházejícího feudálního systému s novým moderním kapitalismem. Do básníkovy života vstupuje i rodové zasazení do krajiny pod Krkonošemi, s kořeny po otci polskými, a snad i švédskými, po matce s předky jihočeskými, do tehdejších Sudet obývaných ve velké převaze Němci. Českým Němcem, Böhme, se také Uffo Horn nazýval i cítil, ač vládl oběma jazyky a gymnaziální a vysokoškolská studia i své první umělecké úspěchy prožíval v Praze. Konečně, jeho kulturním prostředím bylo císařské Rakousko a jazykem inteligence první poloviny 19. století v regionu Čech, Moravy a Slezska byla převážně němčina. Po vídeňských studiích odešel v roce 1838 do Hamburku, kde se podílel na založení časopisu *DIE ZEIT*, později pracoval v časopise *Telegraf für Deutschland*, kde publikoval i mladý Bedřich Engels. Jako literáta Horna nemohla minout ani aktivní účast v tehdy již zakázaném hnutí Mladé Německo, kde se seznámil s tehdejšími jeho představiteli Karlem Gutzkowem a Ludolfem Wienbagem.

Jejich ideálem tehdy byla svoboda, demokracie, jednota Německa, nová erotická morálka a kult těla. Po čtyřech letech se Horn objevuje znovu v Praze a Trutnově. Díky dřívější spolupráci s Pavlem Aloisem Klarem v ústavu slepců i v almanachu LIBUSSA se často vrací do Prahy, kde publikuje a přednáší. Často také cestuje do Rakouska, Itálie a Švýcarska. Díky stykům je pod častým policejním dohledem, a snad i proto odchází v roce 1846 do Drážďan, kde působí jeho přítel Ignaz Kuranda a vychází demokratický časopis DER GRENZBOTE.

Zajímavá je jeho činnost v revolučním roce 1848. V Praze se dostává do čela revoltujících studentů, je účastníkem delegace k císaři Franz Josefu I. do Vídně, v Trutnově pak organizuje revoluční gardu na pomoc bojující Praze, která je ale na Jičínsku zastavena vojskem. Známé je i prohlášení v libereckém Wochen Blatt za jednotu Čechů a Němců, kde se Horn též podepisuje. Do Hornova života zasahuje i pistolový souboj kvůli ženě, ke kterému údajně došlo při účasti na Kongresu německých spolků v Teplicích v Čechách. Zde byl Horn raněn do pravé ruky. S tímto zraněním se léčil v Lázních Jeseník a později nastoupil několikaměsíční trest za souboj do pevnosti Königsstein, čímž se zřejmě vyhnul daleko delšímu uvěznění za revoluční činnost v Rakousku. V roce 1850 pak vstupuje do německého vojska válečnicko proti anexi Šlesvicka – Holštýnska Dánskem. O rok později se objevil v Trutnově, kde se ženil se šlechtičnou Wilhelminou Jenčíkovou z Ježova a na Kalenicích, s níž měl dceru. Zde záhy, ve 43 letech, 23. května 1860 umírá a je pohřben na místním hřbitově. Hornova literární pouť začíná spoluprací s profesorem konzervatoře W. A. Gerlem na hrách *Die erste April* a *Die Vormundschaft*. Druhá zmíněná práce získala 1. místo v soutěži o nejlepší německou hru vypsanou časopisem Evropa ve Stuttgartu. Uffo Horn vstupuje samostatně do literárního života v roce 1835 tragedií *Horymír*, v roce 1839 následuje drama *Camoens*, v roce 1845 tragedie *König Otakar*, cenzurou jako protihabsburská pak zakazována. V roce 1847 v Lipsku vyšla sbírka *Gedichte*, z níž pocházejí lyrické básně našeho výboru, v tomtéž roce vychází dvousvazkový soubor Hornových povídek *Böhmische Dörfer*, z něho vydalo královéhradecké nakladatelství KRUH v roce 1975 povídku *Selský osel* v překladu známého náchodského archiváře PhDr. Erika Bouzy.

Erik Bouza byl také vůdčí osobností vzpomínkového večera uspořádaného v roce 1980 k 120. výročí Hornova úmrtí Okresní knihovnou v Trutnově. Do češtiny byla přeložena jaroměřským rodákem PhDr. Jaromírem Loužilem, CSc., povídka *Pašerák a dvě básně*. V roce 1859 pak vyšly opět dva svazky Hornových povídek pod názvem *Bunte Kiesel* (Pestré křeménky).

Vzpomínkovou knihou na tažení proti Dánsku je knižní titul *Von Istend bis zum Ende* (Hamburk, 1851). Hornovi je zřejmě právem přisuzována i anonymní satirická próza *Österreichischer Parnas* (Hamburk, 1842), v níž autor tvrdě kritizuje literární poměry v Čechách.

Básníka Uffo Daniela Horna připomíná pamětní deska umístěná na rodném domě na trutnovském náměstí, dále pak busta znovu odhalená Klubem vojenské historie Trutnov v roce 1985 v parku za Českou lesnickou akademií. Akci předcházely mnou psané články o Uffo Hornovi v časopise Krkonoše. Počátkem 90. let byla busta slavnostně přenesena do centrální části parku (původně byla instalována na trutnovském náměstí). Další upomínkou je i Hornův památkově chráněný náhrobek od sochaře Tomáše Seidana na zdejší hřbitově. Ve Dvoře Králové existuje hudební soubor nesoucí jméno Uffo Horn a v nedávné době bylo po této osobnosti nazváno nově postavené Společenské centrum UFFO Trutnov s kavárnou Horn.

Luboš Zelený

Poznání

Když jdeš k té nejkrásnější z žen
Pokorný pohled – tiché šeptání
Tím usmířením blaze ponížen!
To láska s touhou tvůj sen pohání

Co bude od ní přiřknuto? Čas tichých hlídek?
A co když láska? Co potom hledat:
Poklady v hájích Hesperidek?
Zlaté plody opadlé pod stromy?

Tesknils? Měřil sis tep? Hrdý a okázalý
To je počínající předzvěst umění
Když srdce zpívající bortí skály
Boží láska pak přetaví se do ženy

Dva okouzlené milence vede přec
Kam sama duše by nikdy nezalétla
Tmavá noc bez hvězd kryje ruměncem
Požáru a darovaného světla

Rondel

(Terče osudu)

Poselstvo ostrostřelců na střelnici
Chystá se na oslavu radosti postříbřenou
V zeleni stojí terče – pušky k líci
Dukáty jsou tu první cenou

Po letech čtyřiceti mnohým do bot teče
Teď vzduchem letí svátek jako šíp
Francouzi měli nejvzácnější terče
Svobodu získali ti nejlepší

Básně Uffo Daniela Horna přebásnil Luboš Zelený, 2008

HOSTÉ KRUHU 33

LUCIA BIZARRETOVÁ

V.

bola som tam
nebo olovnaté
a občas z neho biele flaky
ktoré prefarbovali krajinu
štrngala mi & núkala
úsmevy na táčni
so zaťatou pästičkou
bola to moja malá
revolúcia v kočiaku

XXXII.

staré dámy nemajú čo robiť
sedia v miestnosti bez okien
vykládajú pasians
v ústach cukrová vata
na hlavach fén
obočie vytrhané
do tvaru korytnačky
staré dámy nemajú čo robiť
v domovė dochodcov
pletú svetre pre
dávno odrostené deti
pre tie ktoré svoje mamy
v tunikách spomienok
nenosia

(Verše ze sbírky PRESS THE BUTTON X, vydalo nakladatelství Zájezdí, 2013, ilustrace Hana Křivánková)

Lucia Bizarretová se narodila v roce 1989 a v současnosti studuje na Filozofické fakultě Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, kde také žije. Vydala knihy *Izba s ocelovými roletami* (2012, Garmond Nitra), *Dva kríže na krku* (2013, Garmond Nitra) a e-knihu *Press the button „X“* (2013, Zájezdí). Některé její básně byly přeloženy do polštiny (přeložila Zofia Bałdyga), publikuje také v domácích i zahraničních časopisech a v internetových médiích. Založila a vede internetový kulturně-literární magazín *iLeGaLiT*, v němž se věnuje převážně tvorbě mladých, začínajících i méně známých umělců.

ZDENKA LÍBALOVÁ

* * *

Nazvi mě náhodou
a já se dostavím
když nebudeš čekat
dám ruce přes oči
a donutím tě hádat
kdy náš květ touhy
uzraje v něhu

* * *

To včera
jsem se rozkřídčila
a nabídla ti
ptačí zpěvy
v chvějivém poháru
svého srdce
Ty jsi je vypil
a náhle uviděl
mé tělo
k životu
roztoužené

Zdenka Líbalová se narodila v roce 1966 v Mělníku, kde dosud žije. Vystudovala gymnázium a na Lidové konzervatoři v Praze obor literární žánry.

Vydala více než deset sbírek poezie (Obrázky z cest, Alfa-Omega, 1996 – Mosty, Janua, 1998 – Negativy, Alfa-Omega, 1998 – Čekání na tebe, Půlnoc, 1999 – Verše na ošatce, Alfa-Omega, 2001 – Jak voní čas, Avalon, 2001 – Podzimní variace, 2000 – Zimní romance, 2003 – Haiku, 2005 – Tobě mé město, Janua, 2006).

Vedle básní přispívá do kulturních rubrik v regionálním tisku, působí v pořadích literárních soutěží. Je jednou ze zakládajících členek Literárního klubu Pegas Mělník. Který spolu s maminkou vede.

FOTO Z VÝROČNÍ ČLENSKÉ SCHŮZE STŘEDISKA V PARDUBICÍCH

OHLASY A RECENZE

Z NOVÝCH KNIH

Slyšíme stesky nad nezájmem dětí o knihy. Počet vydaných dětských knih (různé kvality jsou zejména překladové) pesimistické vize zpochybňuje a oprávněnost optimističtějších pohledů potvrzuje i **Josef Lukášek** svými Pohádkami z Orlických hor I (ilustrace J. hadová, Oftis, 172 str., 2013), knihou vycházející již ve čtvrtém vydání, což je v současnosti vskutku vzácným úkazem. S Lukáškovou schopností oslovit a upoutat nejen dětské čtenáře korespondují znamenité ilustrace.

Tvorbě pro začínající čtenáře věnuje trvalou pozornost **Luboš Huml**. Jeho posledním počinem je knížka pro malé děti RAKETOU NA MĚSÍC (il. M. Kejzlarová, Balt-East, 2013). Čtenáři se s pomocí didakticky orientovaného textu a barevných ilustrací seznamují s technikou, především s dopravními prostředky a stroji, které je obklopují. Humlova schopnost tvořit zdánlivě jednoduchá, snadno zapamatovatelná melodická osmiverší dává knížce šanci zaujmout, přispět k vytváření vztahu dětí k okolnímu světu a rozvíjení dětské fantazie.

Doyenem Střediska je stále velice aktivní **Jan Kratochvíl**, vzpomenuvši tentokrát svých jihomoravských kořenů. Připravil sbírku VINNÉ VARIACE (fotografie Jan Kratochvíl ml., Oftis, 45 str., 2013), soubor básní a limeriků, inspirovanou

vinnou révou a vínem. Jak nevzpomenout Buška z Velhartic ve známé básni Jaroslava vrchlického a řady předních básníků, kteří ve své tvorbě složili vínu hold! Nelze nevzpomenout, že obdobnou ucelenou sbírkou *Modrý pierot* aneb poháry plné cherubínů (Veslo, 2011) upoutala Alena Vávrová. Kratochvílovým veršům je vlastní nekomplikovanost, otevřená sdílnost a snaha o rozverný nadhled, jak to ke zvolenému námětu považoval za příhodné. Však jak jinak, nepsal geologické pojednání! Poezii doprovázejí fotografie ze zahraničních i tuzemských vinic. Škoda, že pouze černobílé, což patrně limitovaly finance.

Mladý básník a fotograf **Milan Sochora** se prezentoval sbírkou **MYŠLENKY OKAMŽIKU** (vydal Marek Balza, krásná Lípa, devatenáctý svazek edice Bagatelie, doslov Jiří Rynek, 2013). Pokud se někdy zdůrazňuje vztah básníka k přírodě a rodnému kraji, o Sochorovi to platí plnou měrou. Vřele evokuje bezprostřední okolí domova, nechává se inspirovat zejména stromy, v nichž nachází symbolický význam. Je tu však kámen úrazu. Nejde o první vydání, jak je uvedeno. V roce 2011 vydal Sochora sbírku *Myšlenky okamžiku času a dané době*. Zkrátil název, obsah zůstal zachován. Včetně ilustrací. Pouze na závěr připojil několik kratičkových textů. Těžko tedy posoudit Sochorův básnický vývoj. Možná se jedná o záměr či přehmat vydavatele, před čtenáři však autorovi odpovědnost nikdo neodpárá.

František Uher

HLAZENÍ PO SRSTI

Už první báseň napovídá, a ostatně i název sbírky **Libuše Šindlerové** to předznamenává, že půjde o bilancování uzavírající se životní etapy naplněné láskou, kdy dny vyžadují hledat odvahu, obsah a smysl nové cesty pro „koníka vzpínajícího se v potahu“. Ale ta však, nemusí být vyhrazena pouze tanci bez úderů.

Z veršů lze vystopovat vliv náhlé změny životního zázemí na stav autorčiny duše, zasažené pocitem osamělosti a ovládané přáním „mít duši opět ryzí“. I v dalších básních jsou obsaženy a prolínají se obě polohy. To uplynulé a šťastné však oddělené tlustou čarou citového předělu, za níž se občas vynořují obrysy nové, tušené země „kde budu tím kým jsem“. Vše expresivním akcentem umocňuje věrohodnost prožitku a odvíjí se tak jako v životě, kdy jednou jsi nahoře, jednou dole. Přestože „závod s časem / ten nemůžeš vyhrát... nepřipisuj do ztrát / své nejkrásnější dny“, jak vyznívá autorčino poselství. Nemůžeme žít věčně jen v kulisách, je zapotřebí „rozběhnout se znovu... za láskyplnou silou“ a „zkusit si zanotovat“. Milostná poezie s přesahem do období, kdy láska už sice nemá onu zázračnou, tvořivou sílu, ale stále přes postupující neúprosný čas „nasloucháme jejímu dechu“, nás znovu okouzluje a „horkost vášně chybí“. A tak i nadále věříme, že „vchod / do toho mého ráje“ skrývá „pevný bod“. Dokud jej hledáme,

nemůžeme jednoduše přivřít dveře za vším, co bylo, protože pak bychom opravdu „poklad pod postelí nalézt už nedovedli“.

Člověk, který poznal hodnotu života naplněného láskou, se nedokáže jednoduše vzdát a musí se vydávat stále na nové cesty. A přestože „nalézáš / ... jen sám sebe .../ k smíru dospějem...“. I když si myslíme, že další dny budou nad naše síly, posiluje nás vědomí, že „vím jak neutéci / a nevím jak mám zůstat“. A tak, jak autorka cítí, tak i její poezie pochybuje, posiluje i pomáhá orientovat se v prohrách i vítězstvích nám, čtenářům, naladit se na stejnou strunu pocitů a uvidět věci z jiného úhlu pohledu a jinými brýlemi.

Není to krásný dar pro nás, kteří, přestože jsme „dneska už dospělí“, rádi bychom si konečně také někdy chtěli dokázat, že hledit proti srsti není ani v našem životě jediným řešením? Snad autorka najde v sobě ještě dost této obyčejné, a přesto tak vzácné a zázračné síly, aby se s námi o ni příští sbírkou znovu podělila.

Sbírkou Hlazení po srsti vydal Josef Vinklát v Liberci, 2010. Citlivými ilustracemi doprovodil Jiří Šindler.

Jiří Faltus

(Poznámka redakce: Recenzi zveřejňujeme při příležitosti přijetí do Klubu Střediska)

POZDNÍ SKLIZEŇ

Alžběta Hubálková – Štěpánková žije v Orličkách, což je obec poblíž Jablonského nad Orlicí. Život se s ní nijak zvlášť nemazlil a zřejmě proto „utíkala“ do vzpomínek na své mladší časy. Dost četla a časem přišla touha vzpomínky zaznamenat. Několik let přispívala do okresních novin, někdy v roce 2004 dokonce napsala dojmavou publikaci o osudech své maminky, která byla s rodinou přesídlena úřady Hitlerovy třetí říše do Sudet, a na vlastní náklady ji vydala, ale stále nosila v hlavě další příběhy a toužila jim dát literární podobu. Jistě to pro ni nebylo lehké, ale její vytrvalost se vyplatila. V letošním červnu se konečně dočkala první knížky. Jmenuje se **ZLATÍČKA** a vydalo ji vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí s realisticky výtečnými ilustracemi Denise Hýbla, což je její vnuk.

Autorka příběh vypráví prostřednictvím puberťačky Anežky, která má mladší sestřičku Andulku a přísnou maminku. Zemřelého otce děvčatům tak trochu nahrazuje strýc Ludva – mamčin bratr. Rodinu doplňuje andulák Pepík a štěňátko s plandavými ušima, které strýc našel s na krku uvázanou cedulkou: VEZMI SI MĚ! Jezevčík Alfíček samozřejmě vnese do rodiny kupu radosti, ale i starosti, o dramatické situace prostě není nouze. Alžběta se dříve cestou ze školy toulala, ale kvůli štěňátku začíná být zodpovědnější. Přicházejí chvíle, kdy Anežka řeší i svůj vztah k chlapcům. V knížce nechybí starý pan Krbec se svou porcelánkou, který vypráví zajímavé historky. Poznáme i zvěrolékaře pana Radlického, jenž

zachrání jezevčička injekcemi, a zamiluje se do Anežčiny maminky, s čímž má dívka problém. Ale nakonec všechno dobře dopadne, dokonce i strýc Ludva jim přivede ukázat svoji nevěstu.

V knížce nevelkého rozsahu (102 str.) jsou i epizody, které jistě prožívá hodně dnešních mladých dívek a podle mne není vůbec na škodu naprostá absence současných moderních komunikačních prostředků, které často zasahují do vývoje mladých lidí dost negativně. Ze Zlatiček číší nesporný optimismus, se kterým dívčí hrdinka zdolává své problémy a hledá si své místo v prostředí, které ji obklopuje. Knížka má svůj půvab a je bezesporu čtivá, ale zůstala i místa, kde rytmus vět ještě pokulhává. Chápu to jako daň autorky za nezkušenost při vytvoření delšího souvislého textu. I tak jde o vykročení směle a velice slibné. Věřím, že i s tímto se Alžběta Hubálková při psaní dalších textů dokáže vypořádat.

Milan Dušek

CHŮZE S MOUCHAMI V SÍŤOVCE

Když v roce 1978 vydalo nakladatelství Kruh v Hradci Králové básnickou prvotinu (po bloku veršů ve sborníku Setkání z roku 1976) **Pavla Kováře** (nar. 1952 v Ústí nad Orlicí) *Mouchy v síťovce*, bylo jasné, že se na poetickém poli objevil básník, jehož imaginace nekončí na běžných, ani pomyslných hranicích frekventovaných témat, protože dokáže být nejen vážným a citlivým pozorovatelem a glosátorem různých životních situací, ale umí se pohybovat i s humorným a nezvykle životodárným podtextem i tam, kde „... si kecnem / na zadek“.

Vydavatelství Oftis vydalo v loňském roce, autorovu druhou sbírku veršů s názvem **Radost z chůze**. Bylo to k životnímu jubileu, tedy po 32 letech! Jak v předmluvě napsal Ivan Fontana: „Boj o čistotu krajiny a možná i o čistotu umělé krajiny je Pavlovým posláním, ale hlavně je takové hledání posláním vědy i literatury, včetně poezie.“ Pavel Kovář je totiž nejen náš přední vědec, ale i dobrý básník.

Život ve mně vře
a ze mě dře
východočeského básníře.
(Úryvek z básně *Jen se smějte, Mouchy v síťovce*)

Jiří Faltus

O ŽIVOTĚ A SMRTI

Knihy Antonína Šlechty *Sedm pádů smrti* je souborem šesti povídek volně spojených místem – podhorským městečkem Úpice a časem – úpickou poutí.

Mnohem podstatnější je však jejich společné téma – smrt. Nikoliv ve smyslu detektivních příběhů, smrt jako násilný čin, ale smrt jako součást života. Setkání se smrtí je důvodem k zamyšlení nad hodnotami života, nad jeho smyslem, naplněním. Jednotlivé povídky uvozují pádové otázky.

V první povídce Mince vtrhne (*Kdo, co -*) smrt do života pana Václavíka, ředitele malé vodárny, úspěšného a samolibého, v době, kdy si vychutnává své postavení. Vpadne nečekaně v podobě zlé náhody, jakoby o životě a smrti rozhodovala jen hozená mince.

Vendelína z druhé povídky Jasmín zaskočí odchod manželky. Vrací se ke společně prožitým dnům, hledá útěchu u svého stromu (jasmín). Přes vztek, stud, zoufalství a chuť se vším skončit, dochází ke klidu, vyrovnání (*Bez koho, čeho – Smrti*) a odvaze k dalšímu životu.

Pan Louda z povídky Zrcadlení přemítá nad tekoucí řekou o životě a vědomí – „Vědomí zrcadlí člověka...“, o vědomí jeho znásilněné dcery. Tíha vědomí a bezmoc jej postrkuje do tekoucí řeky (*Ke komu, čemu – ke Smrti*), aby se rozhodl pro konečné ne (*komu, čemu –*) smrti.

Čtvrtá povídka Osud je úvahou o tom, k čemu jsme osudem předurčeni i o pokusech vzepřít se osudu i přijmout osud, tedy i (*Koho, co -*) smrt.

Pátému pádu se autor vyhne krátkou úvahou Tichounce, aby nepřivolal smrt.

Šestá povídka je příběhem člověka, který se dozví svou diagnózu spolu s časem, který mu ještě zbývá. Pan Konoupek bilancuje, loučí se s blízkými, známými, pohybuje se mezi bytím a snem, ve snu za své názory na člověka i Boha přijímá trest smrti. To nejtěžší ho ještě čeká – povědět své ženě, že zemře (*O kom, o čem – o Smrti*).

V posledním příběhu se setkáváme (*S kým, čím -*) se smrtí v podobě zemřelého staršího přítele pana Konoupka, který pro něho zanechal dopis, dopis psaný Jakubu Demlovi. Dopis o hledání života se tak prolíná s vědomím blížící se smrti.

Souboru předchází úvod s řadou drobných příběhů a zamyšlením nad úlohou příběhu, „kouzlem sdíleného“, nad neopakovatelností, jedinečností každého člověka.

V celé knize tak příběhy slouží jako důvod k zamyšlení, ponor do představ a úvah obyvatel malého městečka. Vnímavým pohledem jsou zachycovány a barvitě, s řadou příměrů a přirovnání, líčeny drobné epizody, zanedbatelné okamžiky, které tvoří mozaiku života. Není to knížka, pro hltáče příběhů, která strhne dějem, ale kniha, která nás přiměje k zastavení se, v tom zastavení si protřeme oči a svět získá na barevnosti a na hloubce.

Věra Kopecká

Miloš Vodička: Toleranční patent

Od dob jeskynních lidí se pokoušíme mít podíl na věčnosti. Paleoliční lidé to dělali z pověřenceho strachu a z propastné neznalosti, my kromě toho i z totální pošetilosti, ze které se většinou neumíme vymanit. Nebo jen plachými, plochými slovy, co jsou na nic. A lhaním, nalháváním.

Autor (1938), který obohatil českou poezii vynikající sbírkou *Čarodějnice z Blois* (1969), se nikdy nesnažil prodírat do prvních řad literárních koryfeů. Jeho mimořádně otevřený, syrový, vzpomínkový román, přiznaně autobiografický, propojený s esejistickými vstupy (třeba o pornografii a erotice nebo o katolické církvi), se zvláštním jazykovým stylem je osobitou fasetou literatury. Vše ještě není objeveno! Za každou větou slyšíte výsměch všem sestrojitelům a montérům a zlepšovatelům „morálky“. Jako kdyby Vodička už neplánoval nic dalšího napsat. Kšaft jakýsi. O člověku a jeho vášni, o smutku. A o toleranci, které je nám tolik třeba. (H&H)

(PRÁVO – literární a kulturní příloha SALON č. 832 z 1. 8. 2013)

SLOVO ČTENÁŘKY

Nedávno jsem četla článek o perlách. Napadla mě souvislost perel a bulletinu Kruh. Kdybychom si každý výtisk Kruhu představili v největší velikosti vzácných tahitských perel – 14 mm. šňůra se 32 kusy by představovala délku téměř 45 cm. A šňůra každým rokem přibývá o čtyři nové perly. Není to krásné? Vždyť každý výtisk Kruhu je pro čtenáře skutečně perlou.

Rubrika „NA SLOVÍČKO...“ nám od svého vzniku představila a pomohla poznat řadu regionálních umělců, měli jsme a máme možnost seznámit se s vývojem jejich činnosti a představami, plány do budoucna. Nejinak je tomu i v Kruhu 32. Pan Václav Franc jako kdyby pracoval a tvořil za dva – kromě své profese toho vykonává neuvěřitelně mnoho. Jeho prózy z venkovského prostředí mě pokaždé vtáhnou do svého děje a nepustí. OBYČEJNEJ ŽIVOT paní Soukupové byl obyčejný, ale na konci příběhu čtenář pochopí, že „v životě se nedá všechno koupit“ – opravdu.

Povídky pana Jana Dvořáka mě vždy potěší. Z jeho ZTRACENÉ A NALEZENÝ si dovolím uvést krátkou citaci: „Ztratím-li přece něco, musím to nalézt – a nikoli naopak.“

POCHOPIT od Moniky Hojné, to je velice citlivě a působivě napsaný příběh ženy, která vnitřně zápasí s partnerským rozchodem, aby se jí nakonec podařilo novou situaci zvládnout nejen s ohledem na dcerku, ale musí v ní najít své místo také ona sama. Monika Hojná to v tak krátkém textu vystihla mistrně.

ZÁPISKY ZKRACHOVALÉ STUDENTKY autorky Evy Neméthové mě zanesly do studentských let – Kéž by se tak daly vrátit ty tehdy pro nás „obrovské“ problémy nebo naopak „obrovsky“ šťastné zážitky – sem tam špatné známky, tutlání prohřešků před rodiči (na SRPŠ se pak stejně všechno prozradilo), chmelové brigády se zpěvem Krylových písní...

Když se před čtením Kruhu dívám do jeho obsahu, pátrám, je-li tam něco od paní Marty Urbanové. PROSTĚČEK – chlapec, který se narodil do nešťastné rodiny. Dalo by se to shrnout několika větami, ale paní Urbanová má tu schopnost, že z námětu vytvořila dojemný příběh přátelství a čtenář věří v to, že se skutečně udál.

STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNÁJÍCÍCH AUTORŮ – PARDUBICKÉ STŘÍPKY 2012, to je až neuvěřitelné, jak mladí lidé na zadané téma dokáží vykouzlit krásné fantastické příběhy a nenásilně spojit fantazii s realitou a historickými fakty. Je určitě mnohem těžší vyhovět předepsanému, než psát volně o něčem, o čem chce autor sám.

Na závěr bych se zmínila o básni NEJSEM BÁSNÍK od Zdeňka Jiráka. Jeho verše jsou stručné, srozumitelné, ne takové, ve kterých člověk tápe a marně hledá spojitost a myšlenky. Díky za ně!

Dagmar Poláková

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

OMLUVA: Redakce Kruhu se omlouvá Jiřímu Buchtelovi, že jsme jej omylem překřtili na Jana u básní i při jeho následném představení.

UPOZORNĚNÍ PRO AUTORY: Ne všichni vzali na vědomí, že je třeba příspěvky zasílat ve Wordu, velikost písma 12, písmo Times New Roman.

Nové knížky členů střediska v roce 2013:

- František Uher – **PŘEJÍT MOST** – sbírka detektivních povídek v nakladatelství Moravská Bastei Moba Brno v edici Česká krimi.
- Jan Kratochvíl – **VINNÉ VARIACE** – sbírka poezie ve vydavatelství OFTIS Ústí nad Orlicí, ilustroval fotografiemi Jan Kratochvíl junior.
- **ZAPROSZENIE NA WERNISAŽ** – výbor z poezie Věry Kopecké z posledních let v polštině, překlad Matuskiewicz, Zaleská, Burnat, Klepka, Nizewski, Kostka, ilustrovala Jana Wienerová, vydavatel Věra Kopecká.

- Josef Lukášek – **PRŮVODCE ORLICKÝMI HORAMI A JEJICH PODHŮŘÍM aneb pozvání do Kačenčiny pohádkové říše** – průvodce je doplněn ilustracemi Jarmily Haldové, Jitky Princové, Pavla Langhansse i samotného autora, jsou tu i barevné fotografie od širokého okruhu autorů. Knížka vyšla ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- Luboš Huml – **RAKETOU NA MĚSÍC** – verše pro děti v nakladatelství BALT-EAST Praha. Ilustrovala Markéta Kejzlarová.
- Alžběta Hubálková – **ZLATÍČKA** – veselé i vážné vyprávění zvláště pro děti ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí. Ilustroval Denis Hýbl – vnuk autorky.
- Jiří Frýzek – **ZE STARÝCH KRONIK PODRUHÉ** – Knížka má 272 str. vyšla ve vydavatelství Oftis v Ústí nad Orlicí, ilustrovala ji Jarmila Haldová.
- Milan Sochora – **MYŠLENKY OKAMŽIKU** – Sbíрка básní vydaná nakladatelstvím Marek Belza.
- **POZDRAV BROUMOVSKU** – sborník akrostichů z dílen 13. Dnů poezie v Broumově a fotografií výtvarných prací z mezinárodního plenéru v Křinicích v červnu 2013. Zastoupeni: Jana Wienerová, Olga Novotná, Hana Křivánková, Petr Musílek, Věra Kopecká. Vydala Věra Kopecká.
- Miroslav Skačáni – **PŘÍBĚH MUŽE, KTERÝ ZABÍJEL Z LÁSKY** – Psychologický román.
- Milan Dušek – **VŠECHNO UŽ TADY BYLO** – krmi povídky ve vydavatelství Oftis v Ústí nad Orlicí.
- Marcella Marboe – **VYMĚNÍM TÝNEJDŽRA ZA COKOLI** – zajímavé povídky o mládeži našeho věku. Vydal Oftis v Ústí nad Orlicí.
- Jiří Lojín – **ZDÁNLIVÉ MALÍČKOSTI** – (Spoluautor Jan Kameníček). Statě o psaní povídek. Vydal Powerprint Praha, 192 str.

ZPRÁVY Z OBLASTÍ

- **V květnu absolvovala nejmladší členka Střediska Lucie Hrochová** za hudební spolupráce Petry Ochové (zarýmoval si sám život) sympatický svěží autorský večer v havlíčkobrodské kavárně U Notáře a získala si sympatie posluchačů bezprostředností a kvalitními prozaickými texty. Vykročila i na lán poezie a upoutala především u mladých autorů nepříliš vídaným smyslem pro úsměvné situace.
- **S pohádkovou knížkou Babička Pepička bývalé členky Střediska Ivany Měkotové se posluchači mohou seznámit během čtrnácti „hajajovských“ večerů na ČR 2 od 16. září.** Knížku posluchačům přiblíží Lucie Černíková.
- **Jiřina Valachovičová uspořádala besedu ke své knize ESTER 23.** 5. v 16 hod. v nové knihovně v Hradci Králové. Po přečtených ukázkách následovala velmi spontánní beseda, která svědčila o zájmu o tvorbu autorky.
- 11. dubna v 18 hodin v sále zámku v Jevíčku pořádala Městská knihovna vážné i nevážné autorské čtení **Jana Kratochvíla** pod názvem Verše vinné i nevinné.

Literární večer

Pardubického básníka, skladatele trampských i dětských písní, skauta a dřívějšího právníka Jana Kratochvíla znají návštěvníci literárních večerů Městské knihovny v Jevíčku již nejednou rok.

Jeho v pořadí čtvrté vystoupení v našem městě, konané ve čtvrtek 11. dubna, bylo zasvěceno vínu. Víno zajiskřilo nejen v laskavých slovech, namnoze s přídomkem šatovského Znovína, ale zavonělo i to nalité, které sponzorsky poskytl jevíčský vinárník pan Jiří Fojtek. Vždyť téměř všechny odrecitované verše se tak či onak tohoto opojného moku dotýkaly.

Jan Kratochvíl st., rodák z jižní Moravy, zde představil svoji zbrusu novou básnickou sbírku Vinné variace. V průběhu večera došlo rovněž k malému křtu. Kmotrovství se zhostila vedoucí městské knihovny paní Stanislava Kavanová. Spoluauctorem prezentované sbírky veršů a limeriků je autorův syn, děkan MFU Univerzity Karlovy prof. RNDr. Jan Kratochvíl, CSc, který knihu dotváří obrazově. Jen připomeňme, že ani tento světoběžník, fotograf a excelentní matematik není v Jevíčku cizí. Vedle toho, že tu vystavoval fotografie ze svých cest, býval též častým účastníkem matematických soustředění jevíčského gymnázia.

Čtvrteční literární večer svého tatínka neopomněl posvětit telefonickou zdravicí, kdy pozdravil i přítomného starostu města a svého přítele Ing. Romana Müllera.

Při recitaci Veršů vinných i nevinných doprovázela Jana Kratochvíla vedle pardubické kulturní pracovníce Mgr. Ivany Liedermanové i jevičská knihovnice Pavla Konečná. O milý hudební doprovod se postaraly žákyně Lidové školy umění v Jevíčku Eliška Beranová a Kateřina Pávková pod vedením Mgr. Kateřiny Konečné.

Celý večer moderoval autor tohoto sloupku.

R. B. Beran – převzato z Jevíčského zpravodaje, květen 2013

Plný sál Magistrátu

28. května od 17 hod. pořádal Odbor školství, kultury a sportu a Východočeské středisko spisovatelů akci TÁBORÁKU PLÁPOLEJ, sponzoroval ji Český rozhlas Pardubice. Moderovali Ivana Liedermanová a Jan Kratochvíl, účinkoval dětský sbor Carmina Polabiny za vedení sbormistryně Ivany Bednářové a trampská skupina Fajado Chrudim se svými kamarády. Zazněly i verše a písňové texty básníka Jana Kratochvíla.

Úspěšný počín

13. června se na Městském úřadu v Lanškrouně uskutečnilo vyhodnocení I. ročníku regionální literární soutěže pro žáky ZŠ a gymnázia s názvem Rozhlížím se kolem sebe. Ve třech věkových kategoriích se v poezii a próze zúčastnilo celkem 35 soutěžících, z toho jeden třídní kolektiv. Autoři oceněných prací obdrželi z rukou starostky města Stanislavy Švarcové a ředitelky knihovny Ivy Semlerové hodnotné ceny a někteří z nich přednesli své práce za velkého zájmu přítomných, kteří zcela zaplnili zasedací místnost. Výběr ze soutěžních prací bude zveřejněn v místním tisku.

Druhý ročník soutěže bude vyhlášen k Měsíci knihy, a jak napovídá ohlas toho skončeného, dá se očekávat, že počet soutěžících podstatně vzroste. Pořadatelé chtějí současně školy orientovat také na literární soutěže pořádané Krajskou knihovnou a Střediskem východočeských spisovatelů – Pardubický pramínek a Strípky. Zdá se, že nic nebrání založení nové zdejší tradice.

Jiří Faltus

- Lucie Hrochová byla nominována na cenu Talent Vysočiny za umělecký obor.

JARNÍ SETKÁVÁNÍ

K česko-polským či polsko-českým setkáním patří především plenéry. Měla jsem možnost se jich zúčastnit.

Už tradičně zahajuje jarní sezónu plenér v Nové Pace – Novopacké veduty, organizovaný Městem Nová Paka, Městským kulturním střediskem v Nové Pace a Spolkem Podkrkonošských výtvarníků. V letošním roce se konal od 27. 4. do 1. 5. a zúčastnilo se jej na 30 výtvarníků převážně z východních Čech a z Polska. Vedoucí plenéru byla opět Eva Šinkmanová, která má bohaté zkušenosti jak s plenéry, tak jako výtvarnice, měla už desítky výstav.

Druhý plenér se konal na přelomu května a června, od 27. 5. do 1. 6. v městě Bielawa v Polsku asi 40 km od Broumova. Plenéru se zúčastnilo 12 výtvarníků, polovina byla z Čech, jeden – Jurij Hlazunov z Ukrajiny. Organizátorkou byla Ewa Glura, vedoucí Sdružení přátel Bielawy. V letošním roce se jí podařilo vydat v rámci Sdružení knihu Bielawa očima umělců, která zahrnuje reprodukce obrazů a fotografie a verše účastníků plenérů za dvacet let jejich konání. V rámci plenéru se uskutečnily výtvarné dílny s dětmi základních škol a také podvečerní setkání s poezií, v němž jsem přečetla ukázky ze své tvorby.

Třetí plenér byl nováčkem, konal se poprvé, organizovala jej obec Křinice a já jsem byla pověřena jeho vedením. Plenéru se zúčastnilo 20 výtvarníků, z toho 12 z Polska. Plenér probíhal od 15. do 23. června. I jeho součástí byl večer s poezií, na němž kromě účastníků plenéru přednesl své verše i Antonín Matuszkiewicz.

Součástí všech plenérů byly závěrečné výstavy, kde malíři představili veřejnosti své práce. Společným rysem byla přátelská tvůrčí atmosféra, o malování se diskutovalo po večerech, mnohdy dlouho do noci. Možnost konfrontace prací a vzájemné rady vytvářejí předpoklady pro stále lepší výtvarné vyjádření. Rovněž mezinárodní charakter plenérů přispívá k odstraňování předsudků a jazykových bariér. V neposlední řadě jsou tyto plenéry obohacením kulturního života v daném místě.

*Zleva A. Gordon (Ukrajina), V.Kopecská, A. Matuszkiewicz (polský autor)
v lázeňském parku v Polanici u pomníku A. Mickiewicze.*

Vedle plenérů se v Polanici v uměleckém salonu Růžový dvůr u Moniky Maciejczyk (autorka několika sbírek poezie a povídek, účastnice Dnů poezie v Broumově) uskutečnil 23. 5. večer poezie s ukrajinským básníkem Alexandrem Gordonem za přítomnosti zajímavých osobností kultury nejen regionální(např. sochařka polského původu žijící v Izraeli Ziva Caspi, Krystyna Rudysz – mnoholetá ředitelka Muzea Země Klodzské, básnířka Zofia Mirská z Klodzka a další), jehož součástí bylo představení tvorby A. Gordona i ostatních přítomných autorů. Měla jsem tak možnost prezentovat svoji novou knížku vydanou polsky Zaproszenie na wernisaż.

25. 5. se konalo v Jičíně setkání básníků a literárních klubů pod názvem Letem světem poezie. Díky účasti mých polských přátel a Alexandra Gordona i toto setkání se stalo mezinárodním. Nutno dodat, že z SVČS na setkání vystoupilo šest členů: Draga Zlatníková, Olga Novotná, Marie Ungrádová, Věra Kopecská, Aleš Misař a Václav Franc i v roli moderátora a organizátora.

31. 5.–2. 6. jsem se zúčastnila v mládežnickém centru nedaleko Prudniku polsko-českého poetického plenéru s názvem Na pozadí hor, na němž se představili především autoři z regionu. Čechy reprezentovali profesor František Všetická a J.K. Hrubý z Olomouce, Lydie Romanská z Ostravy a já. Polští organizátoři připravují dvojjazyčný almanach prací účastníků plenéru.

6. června se v sále kulturního domu v Mělníce konal další z večerů Hodinka s Pegasem organizovaný literárním klubem Pegas. V první části představila svou

sbírku Architektura času a věnec sonetů Na prahu slunečného dne Věra Kopecká. Četbu ukázek doplnila promítnutými fotografiemi. V druhé části přednesl ukázky ze své tvorby a klavírní improvizace Jakub Zahradník.

Věra Kopecká

JIČÍNSKÝ „LET SVĚTEM POEZIE“

Když jsme se v květnu 2010 rozcházeli ze 3. Jičínského poetického jara, domníval jsem se, že se opět po třech letech v Jičíně sejdeme na dalším poetickém jaru, ale okolnosti, finanční potíže a nakonec i malý zájem některých vzdálenějších literárních spolků a klubů přinesl rozhodnutí, že se jarní setkání v roce 2013 neuskuteční. Nakonec přišla s návrhem ředitelka knihovny Jana Benešová, že bychom se přece jen mohli sejít, ale jen na jednodenním setkání a hlavně se více zaměřit na literáty z našeho okolí, abychom s nimi mohli rozvíjet nebo navázat další spolupráci. A tak jsem přispěl i svým nápadem na vznik pořadu „Letem světem poezie“, který bude mapovat literární činnost, a to nejen poezii v našem kraji a blízkém okolí.

Jsem rád, že všechny oslovené spolky se nakonec setkání zúčastnily, i když v různém zastoupení. Bohužel počasí nám příliš nepřálo, a tak místo recitování v Zahradě poznání, jsme museli vzít zavděk hudebním oddělením Knihovny Václava Čtvrta v Jičíně, kde akce v sobotu 25. května 2013 v 10 hodin začala úvodním slovem ředitelky Jany Benešové a hudebním úvodem skupiny Ze šuplíku (Dana a Hynek Benešovi, Jaromír Kejval). A pak jsem se slova ujal já, abych se společně s asi čtyřiceti dalšími účastníky nalodil do pomyslného letadla. Vznegli jsme se nad Jičínem, nad Valdickou bránou a letěli směrem na sever, kde se pod Ještědem schází Klub autorů Liberecka, které reprezentoval na akci Stanislav Kubín pásmem Lahodná vteřina.

Následovala krátká zahraniční exkurze, neboť společně s Věrou Kopeckou z Broumova přicestovali i tři zahraniční hosté, a to Alexander Gordon ze Lvova, jeho maminka byla Polka a on píše i hovoří jak ukrajinsky, tak polsky i rusky a je místopředsedou Svazu ukrajinských spisovatelů ve Lvově.

Dále vystoupili dva polští autoři, Elżbieta Gargała a Krzysztof Kobielec z Walbriehu. Jejich poezie zazněla v originále, ale i v českém překladu díky Věře Kopecké.

Let pokračoval do města krajského, ležícího na soutoku Labe a Orlice, tedy do Hradce Králové, odkud přijela trojice autorů Zuzana a Jan Hlouškovi a Jaroslav Svoboda. Představili jejich Spolek přátel krásného slova, ale i svoje nakladatelství a především knížku „Odpor je zbytečný“ a dramaturzi jedné z povídek o vědci, který má potíže s moderní technikou.

Labe nás zavedlo i do Nymburka, kde žije Kamil Princ, jinak také člen Spolku přátel krásného slova a Jan Řehounek. Zatímco Princ recitoval svoji osobitou

poezii, Řehounek četl povídky. Labe nás zavedlo až k soutoku s Vltavou, takže jsme se dostali na dosah památné české hory Říp, odkud přijela pětice autorů z Mělníka, kde již řadu let spolupracujeme s Mělnickým Pegasem. Svoji poezii představili Jindra Lírová, Zdenka Líbalová, Ilona Černohorská, Ludvík Kús (mimochodem v dětství žil v Jičíně) a Jaroslav Schnerch. Posledně jmenovaný také představil mělnický klub a krátce i jeho historii.

Věra Kopecká představuje zahraniční hosty (odleva) Krzysztof Kobielec, Elżbieta Gargala z Walbrzyku a Alexandr Gordon ze Lvova

Na scénu se opět vrátila Věra Kopecká a trojice zahraničních hostů, kde se opět improvizovaně překládaly polské texty. Věra Kopecká na setkání prezentovala nejen broumovské autory, ale jako místopředsedkyně Střediska východočeských spisovatelů i toho sdružení autorů našeho kraje. Vystoupila se svojí poezií, následně se představily i další členky Střediska východočeských spisovatelů Olga Novotná z Jablonce nad Nisou či jičínská autorka Draga Zlatníková.

Jedním z vrcholů bylo vystoupení dalších nymburských autorů, dříve sdružených v uskupení Vějíř. Aleš Misař s hudebníkem Jiřím Vetešníkem představil pásmo *Verše krásou vázané*.

V části věnované autorům, kteří původně nebyli v programu vystoupila Marie Ungrádová z Vamberka, mimo jiné také členka SvČS a dvanáctiletá Vendulka Kroupová z Jičína, snad budoucí naděje místní poezie s vlastní básní *Jaro*. A to už se náš let pomalu blížil zpět. Ještě jsme krátce zakroužili nad Humprechtem, odkud přijel básník Josef Jindra, člen LiSu a následně hladké přistání jsem měl na starosti já sám, mimochodem měl jsem tu čest program moderovat, takže moje závěrečné básně se vracely k rodnému Jičínu a když jsme v básni „Návrat

do rodného města“ přistál na Valdštejnově náměstí nedaleko kašny, byli jsme ze zajímavého výletu opět doma.

Myslím si, že i přes drobné turbulence během letu se akce vydařila. Potěšila i hojně prezentovaná burza sbírek, knížek, časopisů a dalších materiálů, prezentující činnost a další plány literárních klubů a spolků.

Věřím, že toto jičínské setkání bylo první vlaštovkou, že akce, kde se budeme navzájem poznávat a seznamovat s naší tvorbou, budou pokračovat v dalších měsících a letech v městech našeho kraje, možná že se připojí i další literáti či spolky. Ideální by bylo, kdyby z těchto setkání časem vznikla i nějaká sbírka či sborník. A doufám, že se zase třeba za pár let „zaletíme podívat“ opět do Jičína.

Další snímky z akce „Letem světem poezie“ najdete na: http://knihovnajicin.rajce.idnes.cz/25.5._Letem_svetem_poezie_-_literarni_setkani/#

Václav Franc

I léto přeje múzám

Ve dnech 26.–28. 7. se konal 2. ročník Letního mezinárodního festivalu Po stranách Moravy, tentokrát na levé straně – na Slovensku. Bohatý program začal v pátek večer v galerii v Senici, kde představili zúčastnění autoři svou tvorbu obyvatelům Senice. Večer se uskutečnila v penzionu Atlas, kde jsme byli ubytováni první tvůrčí dílna. V sobotu program probíhal v lázních Smrdáky, kde nás přivítala paní starostka a proběhla dopolední dílna. Po obědě následovalo přijetí u primátora města Skalica, prohlídka památek města, přehlídka prací z ranní dílny v sále kulturního domu (původně budova Katolického kruhu, projektovaná Dušanem Jurkovičem) a večer vystoupení účastníků na letní scéně v lázních Smrdáky, věnované obyvatelům a návštěvníkům lázní. A závěrečná dílna v hotelu Atlas.

Festival byl dobře připravený, s bohatým programem, podporou zastupitelů měst Senica, Smrdáky, Skalica i partnerského Hodonína. Zúčastnilo se jej asi 30 autorů, ze Slovenska kromě místních organizátorů hosté z Levic a Bánské Bystrice, z České republiky pak autoři z Hodonína, Brna, Příbrami a z SVČS Olga Novotná a Věra Kopecká. Kolegové ze Slovenska při tvorbě programu čerpali inspiraci na Dnech poezie v Broumově, kterých se vloni zúčastnili.

4. ročník setkání autorů Police plná poezie, který se uskutečnil 2.–4. 8. v Polici nad Metují, měl se svými 12 účastníky komornější ráz. V pátečním odpoledni v Domově důchodců představil v komponovaném pořadu svou poezii Stanislav Kubín z Klubu autorů Liberecka a po té také pan Kollert, obyvatel DD, který ve svých 85 letech recitoval své prosté ale moudré verše zpaměti, v sobotu se tamtéž představili zúčastnění autoři a písničkářky Krystyna Skalická a Basia Pachura. Ostatní čas byl věnován prohlídce města a okolí a kulturním pořadům, které se

v Polici konaly. Účastníkům se velice neformálně a srdečně věnovala téměř celou dobu starostka paní Ida Jenková.

Věra Kopecká

Předkolo podzimního maratónu

V sobotu 31. 8. 2013 se konal křest spojený a autorským čtením z knížky Zlatíčka (vydal Oftis v Ústí nad Orlicí), kterou napsala Alžběta Hubálková z Orliček, v tamní klubovně hasičské zbrojnice. Mimo autorky a mladého ilustrátora Denise Hýbla se jako host zúčastnil Milan Dušek, který přečetl svoji recenzi Pozdní sklizeň. Pořadem odvázně provázela Alžběta Kholová, na housle hrál Arnošt Stránský, jinak šéfkuchař hotelu Omnia v Janských Lázních. Paní Dana Kaplanová za místní zastupitelstvo předala autorce milý dar. Spolu s ní přišlo dalších více než šedesát návštěvníků, kteří koupili všechny knížky, které byly k dispozici.

- **Pesimista v zimě zlomí jednu lyži a obává se, že v létě zlomí i druhou.**
- **Je to lhář, zpíval „mám já svou panenku v Roudnici,“ ale v životě se dostal nejdál na Mělník!**
- **Akvabely vymyslel Alexander Graham Bell zároveň s telefonem jako náhradní podmořské kabely.**
- **Archeologa nadchnou jen hodně staré kosti. Mladé dívky nemají šanci.**
- **Občas je rozumné zavřít televizi, otevřít okno a poslouchat ptáky.**
- **Nelze stále odpočívat. Někdy je třeba vstát a jít si lehnout.**
- **Pošetilost mládí má mnoho předností před pošetilostí stáří.**
- **Oba byli veteráni. On devadesátiletý stařec, ona šedesátiletá motorka s přívěsným vozíkem.**
- **Vtipná žena je vzácnost. Skoro jako vtipný muž.**

AFORISMY FRANTIŠKA UHRA

OBSAH KRUHU 33

J. Hamáčková: Ilustrace	1
J. Dvořák: Milosrdnost věku	2
M. Kubátová: Kudy vrátka do pohádky	3
M. Dušek: Na slovíčko s Miroslavem Skačáním.....	4

LITERÁRNÍ ČÁST

L. Huml: Objevy	8
V. Sokol: Sněženky.....	8
J. Kratochvíl: Jarní večer, Mlžné ráno nad řekou.....	11
L. Hrochová: Střípek po střípku	11
E. Černošová: ***, Honzovi.....	13
H. Křivánková: ... a namalovala jsem ráno	13
M. Kubíček: mezi stromy.....	16
L. Vavrečka: Střechy	16
J. Bednářová: samá voda, mezi prsty.....	18
M. Ungrádová: O touze zbohatnout	18
V. Kopecká: Milenec večer, Jenom se mihla.....	20
E. Nemethová: Byl krásnej	20
P. Musílek: Paměť řeky, O matoucích cestách.....	21
F. Uher: Texty: Floridou, Jednonohý jelen, Rybníční romance, Mateřídouška ...	22
J. Wienerová: Ani sebedelší den – ani sebedelší noc, Obraz.....	24

PŘEDSTAVUJEME NOVÉ ČLENY

J. Hamáčková: (k ilustraci na první str.)	25
P. Krejčík: uvědomit si pocit cele, ležím na louce.....	25
F. Formánek: Konverzace se životem	26
L. Šindlerová: Ooo, vůně oliv.....	27
A. Hubálková: Zlatíčka – úryvek.....	28
P. Krejčík: Otevřela se dvířka našich klecí.....	31
J. Lojín: Aplikace pro dva mobily	32

OSOBNOSTI LITERATURY Z MINULOSTI

L. Zelený: Trutnovské společenské centrum... ..	34
D. U. Horn: Poznání, Rondel	36

HOSTÉ KRUHU 33

L. Bizarretová: V., XXXII.....	37
Z. Líbalová: básně	38

OHLASY A RECENZE

F. Uher: Z nových knih	39
J. Faltus: Hlazení po srsti	40
M. Dušek: Pozdní sklizeň	41
J. Faltus: Chůze s mouchami v síťovce	42
V. Kopecká: O životě a smrti	42
M. Vodička: Toleranční patent	44
D. Poláková: Slovo čtenářky	44

ZAZNAMENÁVÁME A KOMENTUJEME

Omluva, Upozornění, Nové knížky v roce 2013, zprávy z oblastí	45
AFORISMY: František Uher	7, 10, 54
FOTO: Miloslav Dušek jun. – Martin Žantovský	

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů Pardubice

Ročník IX. – číslo 33 – září 2013

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec, Miloslav Dušek jun.

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 34 zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (próza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Elektronicky ve WORDU (v text. Editoru) velikost písma 12, písmo Times New Roman.

Uzávěrka příspěvků: pondělí 4. listopadu 2013

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Pardubice

**Toto číslo vyšlo za přispění Krajského úřadu Pardubice
a Krajského úřadu Hradec Králové.**

